

IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU

Društva s ograničenom odgovornošću

“Inovaciono preduzetničkog centra Tehnopolis – Nikšić”

u periodu 01. januar 2018. godine – 31. decembar 2018. godine

Integralni dio realizacije Strateškog plana za uspostavljanje prvog Naučno-tehnološkog parka
(NTP) u Crnoj Gori

NIKŠIĆ
Jun 2019.

Sadržaj

1. UVOD.....	3
2. SAŽETAK IZVJEŠTAJA.....	3
3. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU.....	5
4. KADROVSKA STRUKTURA	6
5. OBJEKAT IPC TEHNOPOLIS.....	6
6. BIZNIS INKUBATOR	7
7. USLUGE EDUKACIJE, KONSALTINGA, POVEZIVANJA I PROMOCIJE ZA STANARE IPC TEHNOPOLIS	10
8. PROJEKTNE AKTIVNOSTI TEHNOPOLISA.....	14
9. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI	24
10. AKTIVNOSTI NA USPOSTAVLJANJU LABORATORIJA U IPC TEHNOPOLIS	27
11. MARKETING	28
12. SAVJETOVALIŠTE ZA ZAŠTITU POTROŠAČA	30
13. POVEZIVANJE SA INSTITUCIJAMA OD ZNAČAJA ZA POSLOVANJE DRUŠTVA	30
14. POVEZIVANJE SA PARTNERIMA IZ INOSTRANSTVA.....	31
15. USAVRŠAVANJE I EDUKACIJA ZAPOSLENIH	32
16. OBILJEŽAVANJE KRAJA POSLOVNE 2018. GODINE	33
17. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	33

1. UVOD

Na sjednici Vlade Crne Gore, od 27. decembra 2012. godine, usvojen je Strateški plan uspostavljanja prvog Naučno-tehnološkog parka (NTP) u Crnoj Gori, izrađen na osnovu Studije izvodljivosti za uspostavljanje NTP, koju je Vlada usvojila na sjednici od 29. septembra 2011. godine.

U skladu sa Strateškim planom za uspostavljanje NTP-a pristupilo se implementaciji prvog impulsnog centra u Nikšiću. S tim u vezi, Vlada Crne Gore je na sjednici od 06. juna 2013. godine, donijela Odluku o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću "Inovaciono preduzetničkog centra - Tehnopolis Nikšić", kao i Statut Društva. Registracija Tehnopolisa u Centralni registar privrednih subjekata – CRPS, izvršena je 11. septembra 2014. godine i od tog datuma je počeo s radom u privremenim poslovnim prostorijama koje je obezbijedila Opština Nikšić.

Građevinski radovi na poslovnoj zgradi Tehnopolis-a su završeni u avgustu 2017. godine, čime su stvoreni uslovi za pružanje pune podrške preduzetnicima, preduzećima, inovatorima kao i naučnicima i na taj način je zaokružena infrastruktura koja je potrebna za obavljanje osnovne djelatnosti Društva. Tehnopolis je zvanično otvoren 17. septembra 2016. godine.

Ministarstvo nauke, kao državni organ nadležan za rad Tehnopolisa, u obavezi je da izvještava Vladu o radu i napretku Tehnopolisa, kao integralnog dijela Strategije za uspostavljanje Naučno-tehnološkog parka u Crnoj Gori, te je ovaj izvještaj pripremljen u tu svrhu. Izvještaj se odnosi na period rada: 01. januara 2018. godine – 31. decembra 2018. godine.

2. SAŽETAK IZVJEŠTAJA

U ovom izvještajnom periodu, Tehnopolis je bio fokusiran na nekoliko segmenata djelatnosti:

- Kontinuirano pružanje podrške razvoju poslovanja svojih stanara, prijem novih stanara
- Animiranje i privlačenje mladih i kreativnih ljudi sa inovativnim idejama za uključivanje u biznis inkubator
- Promovisanje preduzetničke i inovacione kulture u gradu i državi
- Umrežavanje sa respektabilnim domaćim i inostranim partnerima i razvoj zajedničkih projekata i inicijativa
- Poboljšanje finansijske održivosti putem apliciranja za međunarodne projekte i realizacijom programskih aktivnosti u svom objektu
- Kreiranje i širenje novih znanja
- Snažjenje izvornih preduzetničkih inicijativa (bottom-up pristup) putem podrške klasterima, organizacijom sajmova, okruglih stolova i sl.
- Marketinško i PR pozicioniranje Tehnopolisa kao pouzdanog partnera svim zainteresovanim stranama
- Uspostavljanje organizacione strukture, razvoj internih procedura i obuka kadra
- Analitičke aktivnosti na uspostavljanju laboratorija

Kroz dostupne modele podrške – predinkubaciju, inkubaciju, virtuelnu inkubaciju i zakup, na kraju decembra 2018. Tehnopolis u svom biznis inkubatoru ima ukupno 28 stanara. Struktura stanara IPC Tehnopolis na dan 31.12.2018. izgleda ovako:

Predinkubacija – 1

Inkubacija – 6

Virtuelna inkubacija – 18

Komercijalni uslovi – 3

Kada je o strukturi stanara riječ, informacionim tehnologijama i video produkcijom se bavi blizu 30% stanara, iz oblasti kreativne industrije imamo takođe 30% stanara, iz oblasti agro sektora 14%, edukacijom se bavi 14% stanara, dok se preostali bave održivim izvorima energije i HR-om.

Tehnopolis raspolaže kancelarijskim prostorom za 15 stanara (privrednih društava), ne uključujući postojeći kolaborativni prostor u kome može raditi 8 osoba i CODE HUB Nikšić coworking prostor koji je otvoren 10.05.2018. i koji broji ukupno 30 mjesta predviđenih za njegove korisnike i djelimično za stanare biznis inkubatora.

IPC Tehnopolis pruža infrastrukturnu i logističku podršku, organizuje obuke, seminare, treninge radionice, konferencije a sve u cilju razvoja ličnih i poslovnih vještina, pruža konsultantske usluge, obezbjeđuje horizonatalno i vertikalno povezivanje i komunikaciju sa institucijama od značaja, realizuje promotivne aktivnosti i kreira marketing planove, povezuje stanare sa partnerima iz regiona, sprovodi projektne aktivnosti i pruža informacije o dostupnim fondovima, organizuje studijske posjete primjerima najbolje prakse u regionu i osnažuje izvorne (samonikle) lokalne i nacionalne preduzetničke inicijative.

U toku izvještajnog perioda, kroz programski sektor organizovano je ukupno 178 događaja, od čega 75 internih sa preko 100 zadovoljnih klijenata i partnera.

U toku izvještajnog perioda IPC Tehnopolis realizuje 6 projekata finansiranih kroz različite programe Evropske unije, vrijednosti 665.000 €. U skladu sa postavljenim ciljevima i potrebama, razvijeno je 25 novih relevantnih projektnih aplikacija koje su predate na različite pozive za finansiranje projekata sa međunarodnim, regionalnim i nacionalnim donatorima, ukupne vrijednosti predatih projekata u iznosu od 26.218.075,20 €.

Na planu prepoznatljivosti Tehnopolisa u javnosti, najviše je korišćen digitalni marketing kao i saradnja sa lokalnim i nacionalnim javnim servisima. Web sajt Tehnopolisa je aktivan na tri jezika – crnogorskom, engleskom i njemačkom, a interfejs je redizajniran u cilju boljeg korisničkog iskustva. Posjećenost sajta bilježi značajan porast od 70 odsto u odnosu na isti period prošle godine. Kreiran je i Privredni portal sa ciljem uvezivanja i informisanja privrednika na lokalnom i nacionalnom nivou.

Prepoznajući značaj posjedovanja snažne mreže regionalnih i nacionalnih partnera, Tehnopolis je i ove godine nastavio da radi na povezivanju sa nacionalnim, regionalnim i međunarodnim institucijama od značaja za poslovanje.

Velika pažnja je bila posvećena i jačanju internih, kadrovskih kapaciteta Društva, pa su zaposleni prisustvovali raznim predavanjima, obukama, okruglim stolovima i stručnim konferencijama u Crnoj Gori i regionu.

U 2018. godini u izvještaju Evropske komisije o napretku naše zemlje u evropskim integracijama ocjenjuje se i rad Tehnopolisa. U dijelu izvještaja koji se odnosi na inovativne djelatnosti Evropska komisija Tehnopolis ocjenjuje kao **“fully operational”**.

Takođe, pored Evropske komisije, analizirajući rezultate rada IPC Tehnopolis, posebno imajući u vidu efektivnost i produktivnost u radu, Međunarodni komitet koga čini trinaest članova akademske zajednice iz zemalja bivše Jugoslavije, Austrije, Njemačke i Švajcarske, donio je odluku o dodjeli nagrade i priznanja za doprinos razvoju preduzetništva u srednjoj i jugoistočnoj Evropi “Stvaratelji za stoljeća” za 2018. godinu. Tehnopolis će se tako naći i u luksuzno opremljenoj monografiji koja će obuhvatiti sve dobitnike ovog priznanja. Cilj ovog projekta je odavanje priznanja najzaslužnijim pojedincima, organizacijama i institucijama za doprinos razvoju preduzetništva.

3. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

1.	NAZIV PRIVREDNOG DRUŠTVA	Društvo sa ograničenom odgovornošću “Inovaciono preduzetnički centar TEHNOPOLIS Nikšić”
	Skraćeni naziv	“TEHNOPOLIS” DOO
	Sjedište	Nikšić, Radoja Dakića bb
	Telefon /fax	+382 67 667 234 +382 40 280 431
	Web, e-mail	www.tehnopolis.me ipctehnopolis@gmail.com
2.	Broj upisa u Centralni registar Privrednog suda	5-0706064/001
3.	Poreski identifikacioni broj	03009645
4.	Transakcioni računi	510-88080-28 CKB 535-15602-27 Prva banka
5.	Šifra djelatnosti	7022
6.	Uprava preduzeća	Ratko Bataković Izvršni direktor
7.	Odbor direktora čine predstavnici više institucija javne uprave koje su učestvovala u razvoju ovog projekta. Na taj način pomenute institucije će imati značajnog uticaja na dalji razvoj projekta u različitim segmentima, što bi trebalo da doprinese kvalitetnijim rezultatima poslovanja. Aktuelni saziv OD je imenovala Vlada, 13. juna 2019. godine.	Velibor Bošković, predsjednik Odbora direktora, Naučno tehnološki park Crne Gore; Miloš Kusovac, član, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja; Nikola Milosavljević, član, Investiciono-razvojni fond Crne Gore; Živko Kecojević, član, Opština Nikšić; Miraš Đurović, član

4. KADROVSKA STRUKTURA

Na sjednici Odbora direktora održanoj 08. juna 2018. usvojen je pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kao i pravilnik o zaradama, naknadama zarada i drugim primanjima. Navedenim pravilnicima sistematizovano je ukupno 19 radnih mjesta, sa 22 izvršioca sa jasno određenim opisima radnih mjesta i koeficijentima za utvrđivanje zarade. U organizaciji radnih mjesta takođe je došlo do izmjena, te su formirana dva odjeljenja:

- odjeljenje za finansijske, pravne i opšte poslove i razvoj infrastrukture
- odjeljenje za razvoj inovacija i preduzetništva

Organizaciona šema nalazi se u prilogu ovog izvještaja (prilog 1.).

Na dan 31.12.2018. godine IPC Tehnopolis ugovorom o radu zapošljava 17 lica. Uvećanje u odnosu na prosječan broj zaposlenih u 2017. godini nastalo je kao rezultat povećanog obima posla, uvećanog broja potpisanih projekata, povećanog broja lica zainteresovanih za neku od vrsta podrške Tehnopolisa, kao i odlaska na porodiljsko odsustvo dvije zaposlene. Jedanaest zaposlenih je sa visokom stručnom spremom, dok je preostalih šest zaposlenih na poslovima šef kafea, ugostiteljski radnik, portir, domar, radnik na održavanju higijene sa srednjim stepenom stručne spreme. Usled nemogućnosti zapošljavanja zbog finansijskih ograničenja na jednoj strani i potreba za normalnim, redovnim funkcionisanjem prevashodno u dijelu održavanja objekta, IPC Tehnopolis je u prethodnom periodu u 2018. godini dodatno povremeno angažovao lica po osnovu ugovora o djelu.

Pored navedenih izmjena u 2018. godini timu IPC Tehnopolisa se kroz Program stručnog osposobljavanja visokoškolaca pridružila jedna osoba koja je upravo Tehnopolis odabrala kao kompaniju u kojoj žele započeti svoj poslovni angažman dok je u 2019. planiran i internšip program za studentkinju Katrinu Thomsen koja će u okviru Erasmus programa, boraviti u Tehnopolisu četiri mjeseca.

5. OBJEKAT IPC TEHNOPOLIS

Objekat u kojem je u izvještajnom periodu djelovao Tehnopolis, zvanično je otvoren 17.09.2016. godine. U vlasništvu Vlade Crne Gore ovaj objekat raspolaže modernim i funkcionalnim prostorom bruto površine cca 2.000 m² koji uključuje prostor za smještaj stanara, mikro, malih i srednjih preduzeća, razvoj novih kompanija, laboratoriju za biohemiju i laboratoriju za industrijski dizajn, data centar, sale za sastanke, multimedijalnu salu, kafe i Coworking prostor Code Hub. Objekat Tehnopolisa projektovan je, sa vizuelnog i funkcionalnog aspekta, po najvišim evropskim standardima i stoga predstavlja reprezentativan razvojni centar Opštine Nikšić. U periodu februar-mart 2018. godine pripremljen je arhitektonski projekat za prvi Coworking prostor u Nikšiću, dok je u maju 2018. godine zvanično i otvoren pod nazivom Code Hub Nikšić. Prvi zajednički prostor za rad, kreiran sa ciljem da na jednom mjestu okuplja stanare biznis inkubatora, pojedince i timove sa poslovnim idejama, startapove, IT preduzeća, eksperte, studente, freelancere, turiste i putnike

kojima je potreban prostor za rad, kao i svim osobama koje žele da ostvare poslovne kontakte, dobiju mentorsku podršku i postanu dio coworking zajednice.

Coworking prostor zauzima površinu od 200m² i ima 30 mjesta za rad, dok mu je puni kapacitet 70 mjesta. U sklopu Code Hub-a nalaze se i kabine za skype sastanke, soba za relaksaciju i kuhinja koja je na raspolaganju svim korisnicima zajedničkog prostora.

Status svojine nepokretnosti u državi IPC Tehnopolis

Prilikom osnivanja DOO "Tehnopolis" u Odluci o osnivanju i Statutu je precizirano da osnivački kapital društva pored 30.000,00 € novčanog kapitala predstavlja i zgrada nekadašnjeg Doma Vojske. Na osnovu odluke i statuta, ovlašćeni predstavnik Tehnopolisa je Upravi za nekretnine PJ Nikšić podnio inicijalni zahtjev za upis prava svojine DOO "Tehnopolis" nad nepokretnostima pobrojanim u navedenim aktima. Nakon ovog momenta došlo je do izmjena odluke o osnivanju i statuta u dijelu osnovnog kapitala društva na način što je ispod nepokretnosti pobrojanih dodat stav da "svojinska ovlašćenja nad pobrojanim nepokretnostima vrši Vlada Crne Gore." U postupku pred katastrom je došlo do zastoja, iz razloga što tako formulisan član ne može biti osnov (clausula intabulandi) za upis prava svojine. Iz priloženog se stvara potreba definisanja statusa zgrade i na osnovu zauzetog stava izvršiti izmjene Odluke o osnivanju i Statuta te samim tim i faktičkog kapitala društva.

6. BIZNIS INKUBATOR

U biznis inkubatoru, koji predstavlja jednu od ključnih funkcija Tehnopolisa, a kroz dostupne modele podrške – predinkubaciju, inkubaciju, virtuelnu inkubaciju i zakup, na kraju decembra 2018. godine, svoju ideju razvija 28 stanara dok su u fazi ocjene još 3 aplikaciona obrazaca.

Kategorije stanara i definicije kategorija

Predinkubacija se dodjeljuje početnicima u biznisu koji nijesu registrovani i imaju ideju koja nije razvijena ali je u skladu sa ciljevima i konceptom Tehnopolisa i ima potencijal održivog rasta. Predinkubacija podrazumijeva besplatno korišćenje konsalting i trening usluga, kao i boravak u zajedničkom prostoru za rad u periodu od 3 mjeseca (uz mogućnost produženja za još tri mjeseca), za koje vrijeme stanar, zajedno sa timom Tehnopolisa radi na razvoju ideje. Nakon tri mjeseca evaluiira se napredak koji je stanar ostvario, pa ukoliko se procijeni da ona zadovoljava kriterijume Tehnopolisa i da je potrebno nastaviti sa razvojem ove ideje, stanar prelazi u inkubaciju ili virtuelnu inkubaciju. U suprotnom, ostaje bez podrške IPC Tehnopolis. Na kraju izvještajnog perioda u IPC Tehnopolis imamo jednog stanara u fazi predinkubacije.

Inkubacionu podršku dobijaju stanari iz predinkubacije koji prelaze na naredni nivo, kao i aplikanti koji su zadovoljili kriterijume za ulazak u biznis inkubator i imaju ideju koja je u velikoj mjeri razvijena, njihov biznis ima potencijal održivog rasta i potrebno je raditi na dodatnom razvoju njihove ideje. Korisnici inkubacije pored konsultantske, trening i infrastrukturne podrške, dobijaju i kancelarijski prostor koji plaćaju po subvencioniranoj cijeni i imaju mogućnost korišćenja platformi za umrežavanje IPC Tehnopolis, povezivanje sa organizacijama i institucijama od značaja, kao i mogućnost prisustvovanja i učestvovanja u programima i edukacijama

organizovanim u našem centru. U zavisnosti od njihovih potreba, najveći dio podrške koja im je pružena je besplatna ili je pružena po subvencioniranim uslovima. Ugovor o inkubiranju ima ograničeno trajanje na maksimalan period od 36 (trideset šest) mjeseci od dana potpisivanja, ili zvaničnog ulaska stanara u poslovne prostorije. Na kraju izvještajnog perioda u fazi inkubacije nalazi se 6 stanara.

Virtuelna inkubacija se dodjeljuje u slučajevima kada su zadovoljeni svi uslovi za inkubaciju, ali stanaru nije potreban kancelarijski prostor. Korisnici virtuelne inkubacije, njih 18 pored konsultantske i trening podrške, dobijaju i mogućnost korišćenja platformi za umrežavanje IPC Tehnopolis, povezivanje sa organizacijama i institucijama od značaja, kao i mogućnost prisustvovanja i učestvovanja u programima i edukacijama organizovanim u našem centru.

Podršku po komercijalnim uslovima dobijaju stanari koji su zadovoljili uslove za inkubaciju, s tim što je njihova ideja razvijena na znatno većem nivou i njihove poslovne aktivnosti donose prihod koji im može obezbijediti normalno funkcionisanje i pri komercijalnim uslovima zakupa. Stanari koji su u Tehnopolisu po komercijalnim uslovima, pored kancelarijskog prostora i infrastrukturne podrške, dobijaju konsultantsku i trening podršku i mogućnost korišćenja platformi za umrežavanje IPC Tehnopolis, promovisanja aktivnosti putem kanala komunikacije koje Tehnopolis razvija, povezivanje sa organizacijama i institucijama od značaja, kao i mogućnost prisustvovanja i učešća u programima i edukacijama organizovanim u našem centru. Na kraju izvještajnog perioda, imamo 3 stanara koji dobijaju podršku po komercijalnim uslovima.

Podrška za stanare

- Infrastrukturna i logistička podrška
- Edukacija: obuke, seminari, treninzi, radionice, u cilju razvoja ličnih i poslovnih vještina
- Konsultantske usluge – pisanje biznis planova, razvoj marketing strategije, istraživanje tržišta, analiza lanca vrijednosti
- Povezivanje i komunikacija sa institucijama od značaja – lokalna uprava, ministarstva, Rektorat UCG, Karijerni centar UCG, Filozofski fakultet, Investiciono-razvojni fond
- Promotivne aktivnosti: kreiranje marketing planova, televizijske emisije, intervjui, javni nastupi, članci u štampanim i elektronskim medijima, prezentacije
- Povezivanje sa partnerima iz regiona
- Projektne aktivnosti
- Studijske posjete primjerima najbolje prakse u zemlji i regionu
- Osnaživanje „bottom -up” pristupa, koji podrazumijeva kreiranje podrške i inicijativa IPC Tehnopolis, na osnovu sagledavanja stvarno iskazanih potreba stanara. Na osnovu iskazanih potreba kreiraju se i razni vidovi podrške
- Pružanje informacija o dostupnim fondovima i mjerama podrške

Primarni fokus biznis inkubatora u 2019. godini, pored unapređenja gore navedenih usluga i pružanja podrške postojećim stanarima, biće upoznavanje javnosti o uslugama i mogućnostima koje im naš inkubator pruža, razvoj novih modela podsticanja inovativnog preduzetništva, posebno kod mladih, kao i intenzivno promovisanje samog koncepta preduzetništva radi jačanja preduzetničke kulture u gradu i državi.

Struktura stanara IPC Tehnopolis 31.12.2018.**PREDINKUBACIJA**

1. ZHEH Design – Božidar Komnenić

INKUBACIJA

2. Edukacija.me; ViewMontenegro, 360 stepeni – Darko Žugić
3. Bad Brain Studio
4. Klaster Agroturizam Nikšić
5. ChoDex studio
6. Minuta Consulting d.o.o.
7. Astal Design d.o.o.

VIRTUELNA INKUBACIJA

8. Biotehnički centar – Dejan Zejak
9. Klaster „Riznica“
10. DRONESTUDIO.ME – Miloš Tomašević
11. Darko Jovović – Vjetrenjača sa pokretnim krilima
12. Seljak.me
13. Om3ga Solutions – Daktilograf
14. Arhitektonska vizualizacija – Vladimir Cerović
15. Vakom d.o.o.
16. Virtuelna Crna Gora (Virtual Montenegro) – Nevena Keković
17. Fontis Sol d.o.o. Proizvodnja električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora
18. VIRJANKA SZR – Slavica Tadić
19. Gora Gora Creative Club – Aleksandar Lučić
20. Etno domaćinstvo – Vesna Jovanović
21. Kreativni centar i igraonica – Amra Garčević
22. PRONA Multidisciplinarni istraživački centar
23. Turistički klaster Montenegro
24. EDUCO centar u oblasti sajber bezbjednosti – Institut savremenih tehnologija Crne Gore
25. Enter Metal d.o.o.

KOMERCIJALNI USLOVI

26. "Genijalko d.o.o." Škola mentalne aritmetike
27. "Global Response" Call centar
28. Razvoj ljudskih resursa – ZOPT d.o.o. Centar za obrazovanje i trening, Centar za profesionalnu rehabilitaciju

Kada je o strukturi stanara riječ, informacionim tehnologijama i video produkcijom se bavi blizu 30% stanara, iz oblasti kreativne industrije imamo takođe 30% stanara, iz oblasti agro sektora 14%, edukacijom se bavi 14% stanara, dok se preostali bave održivim izvorima energije i HR-om.

7. USLUGE EDUKACIJE, KONSALTINGA, POVEZIVANJA I PROMOCIJE ZA STANARE IPC TEHNOPOLIS

Na osnovu zahtjeva stanara, kao i kroz njihove periodične izvještaje o poslovanju, imamo jasan uvid u potrebe korisnika podrške IPC Tehnopolis. Na osnovu njih, pružamo im konsultantske usluge, organizujemo obuke, radionice i seminare. Pored toga, povezujemo ih i sa partnerima i saradnicima iz regiona, u cilju poboljšanja njihovih poslovnih performansi.

U izvještajnom periodu u Tehnopolisu je održano blizu 50 obuka, meetup-ova, treninga, seminara i radionica koje smo organizovali ili njihovu organizaciju podržali, čija su ciljna grupa bili upravo stanari Tehnopolisa.

Prateći njihove potrebe i usklađujući ih sa trendovima u poslovanju, u jesen 2018. godine smo pokrenuli i **ciklus proljećnih i jesenjih obuka** koji je obuhvatao obuke:

- Osnovni i napredni nivo korišćenja EXCEL-a
- Obuka 3D modelovanja i štampe
- Obuka o web dizajnu
- Obuka o izradi biznis planova
- Obuka o digitalnom marketingu
- Osnove dizajna i štampe
- Kako pokrenuti startap

U cilju unaprijeđenja podrške stanarima IPC Tehnopolis, pored niza obuka i seminara, dodatno smo angažovali i biznis konsultanta za direktan rad sa stanarima. Radivoje Drobnjak, konsultant za razvoj preduzetništva, angažovan je u septembru 2018. da u polugodišnjem periodu bude podrška radu biznis inkubatora, te da zajednički sa menadžmentom radi na osnaživanju stanara inkubatora. Cilj njegovog angažmana je:

- jačanje kapaciteta biznis inkubatora putem transfera znanja menadžmentu biznis inkubatora,
- snažnija promocija biznis inkubatora i animiranje potencijalnih aplikanata za podršku biznis inkubatora (budući stanari), kroz organizovanje promotivnih događaja
- analiza plana i monitoring razvoja postojećih stanara
- uvećan broj pristiglih inovativnih biznis ideja sa akcentom na oblasti IT i inovativnih tehnologija (tri ova startapa inkubirana)
- osnažen proces monitoringa razvoja stanara

Povezivanje sa poslovnim partnerima

Našim posredovanjem, organizovan je čitav niz sastanaka za povezivanje naših stanara sa poslovnim partnerima, na taj način otvarajući nove mogućnosti saradnje, sklapanja poslovnih ugovora ili apliciranja za projekte. Dodatno, pružali smo logističku podršku prilikom organizacije njihovih poslovnih događaja i susreta u našim prostorijama.

U izvještajnom periodu svi stanari su koristili konsultantske usluge koje se tiču pravnih savjeta, pomoći pri izradi statuta i osnivanja preduzeća, umrežavanja, povezivanja sa institucijama,

privrednicima i pojedincima, sve u cilju unapređenja poslovanja. Kroz marketing sektor, svi zainteresovani mogu dobiti savjete o načinu upravljanja kanalima digitalne komunikacije, upravljanja društvenim mrežama, kreiranja sadržaja za kanale digitalne komunikacije i tradicionalne marketing kanale, kreiranja kampanja i marketing strategije, kao i konsultacije vezane za razvoj promotivnih aktivnosti. Za konsultacije i zahtjeve koje zaposleni u Tehnopolisu nijesu u stanju da pruže i na njih adekvatno odgovore, angažujemo konsultante.

Promotivne aktivnosti namijenjene stanarima

Veliki dio aktivnosti Tehnopolisa je usmjeren na promovisanje naših stanara. Sa RTV NK je sklopljen ugovor koji podrazumijeva četiri termina dnevno, u kojima možemo oglašavati aktivnosti IPC Tehnopolis. S tim u vezi, svim zainteresovanim stanarima Tehnopolisa pružili smo podršku u vidu mogućnosti izrade video spotova u kojima će predstaviti svoj biznis. Tehnopolis već intenzivno koristi mehanizme obezbjeđivanja uzajamnih usluga između samih stanara, što predstavlja jednu od pogodnosti kolokacije privrednih društava u centrima poput našeg.

U toku je i redizajn sajta IPC Tehnopolis, kako bi svaki stanar dobio više prostora za sebe i svoju promociju, kao i izrada brošure sa informacijama, ponudom i kontaktima stanara. Kroz sredstva javnog informisanja, našeg sajta, kao i putem naše zvanične Facebook stranice, konstantno smo obavještavali medije i zainteresovanu javnost o aktivnostima, prezentacijama i planovima naših stanara.

Podrška projektnim aktivnostima stanara

Zaposleni Tehnopolisa već imaju značajno iskustvo u radu na projektima i to na najvišem nivou, putem rada u projektima iz EU fondova. Ovo iskustvo prenosimo našim stanarima, pružajući im podršku prilikom apliciranja za projekte. Stanari Tehnopolisa su redovno izvještavani o svim dostupnim fondovima i potencijalnim prilikama za apliciranje.

Studijske posjete

Učešće na My Smart City hakatonu u Zadru. Tehnopolis je na hakaton koji je održan u periodu od 11-13. oktobra 2018. poveo petočlani tim iz Crne Gore u kom su bili stanari Tehnopolisa – Dalibor Peković (ChoDex studio), Ilija Nikčević (Bad Brain studio) iz Nikšića, Mirsad Hadžalić i Amil Čengić (Daktilograf) i Denis Sijamić iz Pljevalja. Na hakatonu je učestvovalo 19 timova iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, a kandidovane teme su bile: Ekonomija – Pametno upravljanje novcem, Digital City – digitalna rješenja kojima bi olakšali svakodnevni gradski život, Mobilnost – povezivanje periferije/regije i grada. Naš tim je kreirao CITY VR ASSISTANT aplikaciju, koja omogućava obilježavanje i prepoznavanje lokacija i građevina uz VR tehnologiju i samim tim stvaranje baze podataka istih. Aplikacija će nastaviti da se razvija u Tehnopolisu, kroz naše sisteme podrške.

Informisanje

Redovna aktivnost Tehnopolisa jeste i obavještanje o svim prilikama za do-edukaciju, odnosno o radionicama, treninzima i seminarima za koje smo procijenili da bi im koristili, a nijesu organizovani od strane Tehnopolisa već od strane nekih od naših partnera.

Mentoring

Nakon uspješno završene obuke za sprovođenje mentoring usluga po metodologiji Japanske agencije za međunarodnu saradnju u saradnji sa Ministarstvom ekonomije, od strane zaposlenih Tehnopolisa, stanar ChoDEX studio je bio korisnik i ove usluge. Planirano je da i u narednoj godini animiramo stanare koji ispunjavaju uslove konkursa da se prijave i za ovu podršku Tehnopolisa.

Nagrađivanje

Tehnopolis je uspostavio dodjelu godišnjeg **Priznanja INVENTA za značajan napredak u razvoju poslovne ideje**, za najuspješnije stanare, kako bi i na taj način nagradili njihov trud i podstakli ih da ostvaruju još bolje rezultate. Dobitnik ovog priznanja za 2018. godinu je "ChoDex Studio".

Oснаživanje crnogorske startup zajednice

U skladu sa prošlogodišnjim planom aktivnosti, u fokusu rada biznis inkubatora u izvještajnom periodu su bile aktivnosti koje su za cilj imale osnaživanje crnogorske startup zajednice, jačanje usluga samog Biznis inkubatora, kao i konkretan rad sa startupovima. Zahvaljujući njima, do kraja 2018. godine u Tehnopolisu su inkubirana tri nova crnogorska startapa – Daktilograf, Seljak.me i Astal design d.o.o, dok su u toku pregovori sa još nekoliko njih. Ključne aktivnosti sprovedene na ovom polju u prethodnoj godini su:

1. **Promocija priručnika "Kako pokrenuti Start up iz Crne Gore"**. U cilju promovisanja koncepta startapova, njihovih aktivnosti, te načina kako iz naše zemlje pokrenuti jedan startap, nikšićkoj mnogobrojnoj publici se u Tehnopolisu obratio autor priručnika, Dražen Žujović – jedan od osnivača prvog crnogorskog startapa *Tour Via Me*.
2. **Učešće na WB6 Startup Akademiji**. WB6 Startup Akademija je dio projekta "Strengthening the Startup EcoSystem in the Western Balkan Region", koji je finansiran od strane Regionalnog fonda za promociju spoljne trgovine – GIZ/ORF FT, a na kome je Tehnopolis jedan od partnera. U toku 2018. godine, Tehnopolis je u rad Akademije uključio tri crnogorska startapa: *Bad Brain studio*, *Daktilograf* i *The Badger* koji su kroz tri predviđena modula učili kako da poslovanje svojih startapova podignu na veći nivo. Kroz treći modul koji je organizovan u novembru 2018. u okviru foruma Sarajevo Unlimited, startapovi su imali priliku da svoje ideje predstave pred međunarodnim investitorima, kada je jedan od crnogorskih startapova koje je Tehnopolis uključio, Daktilograf, osvojio drugo mjesto. U 2019. godini, Tehnopolis će u drugi ciklus Akademije uključiti još dva crnogorska startapa.
3. **Coworking cities konferencija u Nišu**. U cilju jačanja kapaciteta i kvalitetne pripreme za otvaranje prvog coworking prostora u Nikšiću, CODE Hub-a, predstavnici Tehnopolisa su

prisustvovali Coworking cities konferenciji u Nišu. Pored njih, gosti na konferenciji su bili i predstavnici British Council-a, Creative England i više od 20 predstavnika coworking prostora iz Srbije, Crne Gore, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Kosova i Albanije.

4. **Otvaranje CODE Hub-a 10.05.2018. godine**, prvog coworking prostora u Nikšiću, kao mjesta gdje se okupljaju programeri, dizajneri, web developeri, kreativci i inovatori. Kroz veliki broj meetup-ova, sastanaka, mentorskih sesija i aktivnosti koje su predviđene, mi sve navedene aktere povezujemo u cilju stvaranja jezgra startup zajednice u Nikšiću i generisanja ideja koje će korišćenjem savremenih tehnologija kreirati rješenja koja imaju visok potencijal rasta.
5. **Start up vikend**. Po prvi put u Nikšiću Tehnopolis je u decembru 2018. godine, u saradnji sa Digitalizuj.me, organizovao PRE-STARTUP radionicu – događaj koji je okupio 14 mladih inovatora, startapera i budućih preduzetnika, koji su dva dana sa iskusnim crnogorskim mentorima radili na unapređenju svojih biznis ideja. Događaj je organizovan kao uvod u međunarodnu konferenciju Western Balkans Startup Forum.
6. **Starting-up in Nikšić**. Događaj otvorenog tipa gdje se startapovima, mladim preduzetnicima, coworkerima, programerima i studentima predstavljaju uspješni startapovi, mentori i eksperti, koji sa učesnicima razmjenjuju iskustva, savjete i primjere najbolje prakse. U izvještajnom periodu su održana četiri ova događaja: jedan u okviru otvaranja CODE Hub-a na kome su se predstavili osnivači crnogorskih startapova; na drugom je gostovao The Badger – *Od koncepta do investitora i kako se globalno pozicionirati iz Crne Gore*; zatim Ana Nives Radović na trećem – *Blockchain u finansijama*, Will Mercer na četvrtom - *Kako stvoriti kreativan ekosistem u Crnoj Gori*.
7. **Smart trio Business Forum** na kome troje panelista, istaknutih stručnjaka u svojim poljima, diskutuju i razmjenjuju mišljenje o aktuelnim pitanjima vezanim za biznis. Održana su dva ova događaja: *Vještina izgradnje i pozicioniranja brenda u kontekstu balkanskog tržišta i Startup ekosistemi*.
8. **Kamp za mlade preduzetnike**. Prvi Kamp za mlade preduzetnike je realizovan na Vučju, kao trodnevni događaj (20-22. jula 2018), na kome su učesnici bili u prilici da nauče: šta to znači razvijati biznis u 21. vijeku, kako komunikacija utiče na poslovanje, koje su to savremene metode promovisanja, kako se izrađuju biznis planovi, šta je to startap i kako ga pokrenuti iz Crne Gore, kao i da upoznaju crnogorske privrednike koji su sa njima podijelili svoja iskustva i izazove u dugogodišnjem poslovanju. Zorica Zečević, Vladislav Čizmović, Radivoje Rašo Miljanić i Mirko Kotlaja, istaknuti crnogorski privrednici, su ostavili snažan utisak na sve prisutne, jer su uspjeli da objasne da je preduzetništvo put koji zahtjeva puno truda i vremena ali da se vjera u sopstvenu ideju i ljubav prema njoj uvijek isplate. Na Kampu je učestvovalo:

- 14 mladih ljudi iz Tivta, Podgorice, Herceg Novog, Pljevalja, Bara i Nikšića

- 5 predstavnika crnogorskih Opština Pljevlja, Plužine, Herceg Novi, Tivat
- 10 partnera iz kompanije European-Cert d.o.o. Subotica, Kliker IT Centra Beograd, Asocijacije poslovnih žena Crne Gore, TP INTERA Mostar, Ministarstva ekonomije

8. PROJEKTNE AKTIVNOSTI TEHNOPOLISA

U okviru sektora za upravljanje projektima obavljaju se sljedeći poslovi: rad na unapređivanju saradnje i stvaranju novih kontakata sa potencijalnim institucionalnim partnerima Društva; učestvovanje u izradi i implementaciji projekata i programa koji se finansiraju iz nacionalnih i međunarodnih fondova; blagovremena organizacija i isporuka svih aktivnosti i rezultata koji su dodijeljeni organizaciji; efikasno sudjelovanje u svim projektnim aktivnostima; rad na izradi akcionog plana i izvještaja; koordinacija i komunikacija sa partnerima na projektu, akterima i podugovaračima; blagovremena podjela informacija; priprema tenderske dokumentacije i upravljanje procedurama nabavke i ugovaranja uključujući saradnju sa vanjskim stručnjacima; priprema inputa za izvještavanje prema ugovaračkom tijelu.

Ciljevi sektora za upravljanje projektima

Osnovni cilj projektnog sektora je uspješno upravljanje tekućim projektima i pisanje novih projektnih prijedloga u potpunosti usklađenih sa misijom i vizijom IPC Tehnopolis.

Specifični ciljevi projektnog sektora u prethodnoj godini su bili:

Uspješna implementacija, dostizanje očekivanih rezultata i prihvatanje svih ostvarenih troškova projekata finansiranih od strane EU;

Izgradnja kapaciteta zaposlenih i stanara biznis inkubatora u oblasti PCM (project cycle managementa);

Finansiranje projektnih prijedloga predatih tokom prethodne godine u okviru otvorenih poziva međunarodnih i nacionalnih donatora;

Izgradnja kapaciteta zaposlenih sektora za pisanje novih projektnih prijedloga za nove programe podrške kroz uspješan završetak obuke u oblasti pisanja projekata za programe H2020 i EIC i kroz organizaciju studijske posjete primjerima najbolje prakse u zemljama članicama EU;

Širenje mreže međunarodnih partnera;

Implementacija tekućih projekata:

U toku izvještajnog perioda IPC Tehnopolis je implementirao sljedeće donatorske projekte finansirane kroz različite programe međunarodnih, regionalnih i nacionalnih donatora.

1. Cooperation for Development of Cross Border Business Environment (Saradnja za razvoj prekograničnog poslovnog okruženja) – CODE

DONATOR: EU – Interreg IPA Cross-border Cooperation Programme HR-BiH-MNE 2014-2020;
UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 951.330,55 €;

UČEŠĆE TEHNOPOLISA: 15%;

METOD FINANSIRANJA: Prefinansiranje;

BUDŽET IPC TEHNOPOLIS: 190,419.05 €.

PARTNERI: Grad Zadar, Agencija za razvoj Zadarske županije – ZADRA NOVA (Zadar), Zaklada za inovacijski i tehnološki razvitak INTERA (Mostar), BIT Centar (Tuzla);

TRAJANJE PROJEKTA: 01/07/2017 – 31/12/2019

CILJEVI PROJEKTA:

Razvoj malih i srednjih preduzeća i lokalnih start up-ova;

Ojačavanje usluga prekograničnih preduzetničkih potpornih institucija;

Povećanje konkurentnosti prekograničnih IT kompanija.

2. Crowdfunding to mainstream innovation (CrowdStream)

DONATOR: Evropski fond za regionalni razvoj (ERDF) kroz program „INTERREG DANUBE 2014-2020”

PROGRAM: „INTERREG DANUBE 2014-2020” - Programski prioritet: Innovative and socially responsible Danube region

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 1.649.950,00 €;

BUDŽET IPC TEHNOPOLIS: 133,245.00 €;

UČEŠĆE TEHNOPOLISA: 15%;

METOD FINANSIRANJA: Prefinansiranje;

PARTNERI: Agency for European Integration and Economic Development (AT), DEVELOPMENT AGENCY ZAGREB - TPZ Ltd (HR), South Bohemian Agency for Support to Innovative Enterprising (CZ), ConPlusUltra Ltd. (AT), Slovak Business Agency (SK), Pannon Business Network Association (HU), Poligon, institute for development of creative industries (SLO), Union of Bulgarian Black Sea Local Authorities (BG), Innovation and entrepreneurship center TEHNOPOLIS (ME), University of Belgrade (RS);

TRAJANJE PROJEKTA: 01/12/2016 – 31/05/2019;

CILJEVI PROJEKTA:

Unaprijeđenje efikasnosti javne i privatne poslovne podrške inovativnim ICT start-upovima (spin-offs & social enterprises) u pristupu alternativnim izvorima finansiranja (CF)

Unaprijeđenje okvirnih uslova za razvoj ICT inovacija kroz ojačanu saradnju javnog, kreativnog i finansijskog sektora kako bi se ubrzao razvoj inovativnih ICT start up-ova u makro-regiji Dunav.

3. Pružanje podrške mladim ženama iz BiH i CG u preduzetništvu, zapošljavanju i liderstvu u oblasti informacionih tehnologija – Erasmus +

DONATOR: European Union;

PROGRAM: ERASMUS +, Cooperation for innovation and the exchange of good practices -Capacity Building in the field of Youth;

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 122.724,03 €;

UČEŠĆE TEHNOPOLISA: 27.89%;

METOD FINANSIRANJA: Kofinansiranje;

BUDŽET IPC TEHNOPOLIS: 20,789,00 €.

PARTNERI: Zaklada za inovacijski i tehnološki razvitak INTERA (Mostar), Inovacioni Centar Banja Luka, Opština Budva, Institut savremenih tehnologija Podgorica, VEDOMA – Zavod za razvoj znanja in podjetništva Ceršak Slovenija, Balgarski Tsentar na zhenite v tehnologiite Sofija Bugarska;

TRAJANJE PROJEKTA: 03/01/2018 – 31/10/2019

CILJEVI PROJEKTA:

Razvoj preduzetničkog okruženja na regionalnom nivou;

Jačanje veza između organizacija mladih žena BIH i CG kroz novoosnovani regionalni preduzetnički HUB mladih žena u ICT-u.

4. Strengthening and empowering of cross border innovation networks through Fertilization Innovation Labs in Agro-food for improving the connection between research and SMEs (FILA)

DONATOR: EU – Interreg IPA Cross-border Cooperation Programme IT-AL-MNE 2014-2020;

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 1.044.547,80 €;

UČEŠĆE TEHNOPOLISA: 15 %;

METOD FINANSIRANJA: Prefinansiranje;

BUDŽET IPC TEHNOPOLIS: 175.277,60 €.

PARTNERI: Agronomski Mediteranski Institut, Bari, Italija, Region Pulja, Ministarstvo poljoprivrede, ruralnog razvoja i voda Albanije, Regionalna razvojna agencija Korča, Albanija, Agencija za razvoj investicija Albanija, IPC Tehnopolis, Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore;

TRAJANJE PROJEKTA: 15/04/2018 – 15/04/2020

CILJ PROJEKTA:

Poboljšanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća i jačanje prekogranične saradnje i veza između istraživanja i preduzeća kroz stvaranje prekograničnih "laboratorija za fertilizaciju i inovacije u agro-hrani". FILA laboratorije su "inovativna okruženja" koja favorizuju saradnju između aktera inovacionih sistema, posebno između biznisa i istraživanja, kako bi se poboljšao pristup rezultatima istraživanja za preduzeća, naročito MSP, čime se stimuliše stvaranje inovativnih rješenja i inovativnih početaka za dalja ulaganja u inovacije.

5. Business Registry Empowerment (BRE)

DONATOR: EU – Interreg IPA Cross-border Cooperation Programme IT-ALB-MNE

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 1.124.046,47 €;

UČEŠĆE TEHNOPOLISA: 15%;

METOD FINANSIRANJA: Prefinansiranje;

BUDŽET IPC TEHNOPOLIS: 145.364,12 €.

PARTNERI: Privredna komora Tirane (Albanija), Ministarstvo ekonomskog razvoja, turizma, trgovine i preduzetništva (Albanija), Privredna komora Barija (Italija), Privredna komora Crne Gore

TRAJANJE PROJEKTA: 01/05/2018 – 30/04/2020

CILJ PROJEKTA:

Poboljšanje okvirnih uslova za razvoj prekograničnog tržišta MSP, kroz stvaranje transnacionalne platforme, koja je povezana sa 3 nacionalna Biznis registra, kako bi se favorizovala saradnja među kompanijama. Ova alatka, distribuirana prilagođenim aktivnostima obuke, podstaknuće internacionalizaciju malih i srednjih preduzeća u smislu otvaranja ka međunarodnom tržištu kroz pristup zvaničnoj bazi podataka postojećih kompanija, što im omogućava da sarađuju i inoviraju zajedno.

6. GIZ – Jačanje startup ekosistema u regionu Zapadnog Balkana

Cilj projekta je poboljšanje inovativnih instrumenata i usluga organizacija koje pružaju podršku startupovima, tj. startup i inovacionih habova, tehnoloških centara i inkubatora na teritoriji Zapadnog Balkana.

Partneri na projektu: PROTIK ICT Centar i Centar za informacije i razvoj iz Albanije, HUB387, Networks i Spark iz Bosne i Hercegovine, ICK sa Kosova, Social Innovation Lab iz Makedonije, Centar za transfer tehnologije iz Srbije, Digitalizuj.me iz Crne Gore.

Finansira: Regionalni fond za promociju spoljne trgovine – GIZ/ORF FT

Priprema i predaja novih projektnih prijedloga:

U toku izvještajnog perioda projektni tim IPC Tehnopolis je izradio i predao sljedeće projekte na otvorene pozive za dodjelu donatorskih sredstava u okviru više dostupnih poziva:

- **Growth with support**

Budžet projekta: 636 014.55 €

Partneri: Ministarstvo gospodarstva Hercegbosanske županije, Poduzetnički centar Vrgorac d.o.o., Zaklada Linnovate, Zagrebački inovacijski centar d.o.o.

- **Cooperation for Development of Cross Border Business Environment Enhanced**

Budžet projekta: 997 704.78 €

Partneri: Intera Tehnološki park Mostar, grad Zadar, BIT Tuzla, Sveučilište u Zadru

- **Development of STEM excellence knowledge and innovation cross-border cluster and scaling-up capacity for innovation and new technology in programme area**

Budžet projekta: 1 764 541.88 €

Partneri: Sveučilište u Splitu, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, Univerzitet Crne Gore,

Sveučilište u Mostaru, Zaklada za inovacijski i tehnološki razvitak, IRI Centar d.o.o.

- **Digital Network of Cultural heritage**

Budžet projekta: 1 117 414.10 €

Partneri: Opština Tivat, Javna ustanova "Kulturni centar Trebinje", Zaklada za inovacijski i tehnološki razvitak, Grad Obrovac

- **Crown of entrepreneurial ideas for success**

Budžet projekta: 681 832.56 €

Partneri: SIMORA, INTERA, Mensa Hrvatska, Mensa Crna Gora

- **Growing through coworking**

Budžet projekta: 1 129 724.41 €

Partneri: JU Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona Bihać, Javna Ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije, Opština Herceg Novi, Grad Bihać, Gimnazija Karlovac

- **Innovative technologies for stronger businesses and improved business environment**

Budžet projekta: 1 338 526.66 €

Partneri: Zenička razvojna agencija ZEDA d.o.o., Industrijski park Nova Gradiška d.o.o. za razvoj i ulaganje, Opština Nova Gradiška

- **Cooperative approach to boost organic production on local and regional markets
ORGANIC +**

Budžet projekta: 1 086 588.15 €

Partneri: Cluster za eko-društvene inovacije i razvoj CEDRA Split, JAVNA USTANOVA RAZVOJNA AGENCIJA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE za koordinaciju i poticanje regionalnog razvoja

Šibensko-kninske županije, ASOCIJACIJA ORGANSKIH PROIZVOĐAČA SREDNJEBOŠANSKOG KANTONA/KANTON SREDIŠNJA BOSNA, CERD, Klaster probaj domaće

- **Open innovation bioeconomy network – Green CBC**

Budžet projekta: 1 500 000.00 €

Partneri: Hrvatska Gospodarska Komora, NERDA, Centar kompetencija za istraživanje i razvoj

- **Development and implementation of digitalization and ICT for sustainable economy**

Budžet projekta: 1 296 343.39 €

Partneri: Gradska razvojna agencija Banja Luka, Regionalna ekonomska zajednica "REZ" d.o.o. Zenica, Grad Bjelovar, Tehnološki park Bjelovar d.o.o., Privredna komora Crne Gore

- **Formiranje Centara Kompetencija u poljoprivredi**

Budžet projekta: 1 200 000.00 €

Partneri: Opština Lovas, Agro klaster, Opština Ugljevik

- **Start-up regions - Improving business opportunities for youth from the participating regions in Bosnia and Herzegovina, Croatia and Montenegro**

Budžet projekta: 980 011.85 €

Partneri: Fondacija Inovacioni Centar Banja Luka, IRI klaster, BIT Tuzla

- **Sustainable development of BLUe economies through higher Education and innovation in Western Balkan Countries BLUEWBC**

Budžet projekta: 100 000.00 €

Partneri: Univerzitet Crne Gore, Norwegian University of Science and Technology, NTNU

- **Starting up Western Balkans Youth**

Budžet projekta: 14 930.00 €

Partneri: INTERA, N Starter

- **Start Grow Level Up**

Budžet projekta: 49 400.00 \$

- **Network of Western Balkans Incubators – NWBI**

Budžet projekta: 1.546.000,00 €

Partneri: Inovacioni Centar Zagreb, Sofija Tehnološki Park, Intera, Youth Entrepreneurial Service Foundation

- **Vitalising ICT relevance in agricultural learning (VIRAL)**

Budžet projekta: 870 000.00 €

Partneri: University of Banjaluka (UNIBL), Dzemal Bijedic University of Mostar (UNMO), Sveučilište Mostar (SUMO), University in Tuzla/Elektrotehnički fakultet (UTZ), Univerzitet Bijeljina (BIU), University of Donja Gorica (UDG), University Waigeningen (WU), University of Maribor (UM), University of Bucharest (UB), Agro-voće (AV), Jaffa-komerc (JK), Plantaže 13 juli (PCG), Western Balkans Institute (WE), Inovacioni centar Banja Luka (ICBL), INTERA Mostar (INT), MANT Podgorica (MANT)

- **Supporting freelance business environment in BiH and MNE through highly developed coworking network / FreeCoN**

Budžet projekta: 115,295.89 €

Partneri: Intera, BIT Tuzla, DELI, Nova Iskra

- **Digi Nomad Tours**

Budžet projekta: 460 000.00 €

Partneri: Opština Tivat, Intera, Turistički klaster Hercegovina, Turistički klaster Montenegro

- **Centre for research, development and technology of novel eco-friendly materials – CECOM**

Budžet projekta: 1 041 246.93€

Partneri: Univerzitet Crne Gore, Univerzitet u Beogradu, CETI

- **Supporting Digitization and Transformation of WB industry (2WBi4.0)**

Budžet projekta: 992 500.00 €

Partneri: Hochschule Furtwangen Germany, Budapest University of Technology and Economics Hungary, University of Donja Gorica Montenegro, University of Vilnius Lithuania, University of Novi Sad Serbia, University of Montenegro, University Mostar "Dzemail Bjedica" Bosnia and Herzegovina, University of Banja Luka Bosnia and Herzegovina, Chamber of Economy Montenegro, Chamber of Commerce and Industry of Banja Luka Bosnia and Herzegovina, Intera Bosnia and Herzegovina, Cikom Montenegro, M&I Systems Bosnia and Herzegovina, Ministry of Education Montenegro

- **Integrated capacity building and training programme for Danube area labour and business support organisations, local industry and entrepreneurs to enter innovative transnational value chains as peer-level collaboration partners – DanubePeerChains**

Budžet projekta: 1 900 000.00€

Partneri: Business Upper Austria, Chamber of Commerce and Industry of Slovenia, Innovation Centre Zagreb, Mechatronics Cluster Bavaria, Pannon Business Network, Zentrum Digitalisierung Bayern, University of Belgrade / Tech. Transfer Centre, Cluster Association of Romania, ConPlusUltra Ltd., Foundation for Technology Transfer

- **Multi-level cooperation of RIS organisations to TRANSform innovation SUPport in response to ongoing digital transformation in regional innovation eco-systems – TransUp**

Budžet projekta: 1 800 000.00€

Partneri: Štajerski park Maribor, ZICER, Com Plus Ultra Beč, CTT Univerziteta u Beogradu, The South Bohemian Agency for Support to Innovative Enterprising, Technical University Košice, Pannon Business Network, Center for the Development of the Structural Funds Romania, Privredna Komora Srbije, Intera Tehnološki Park iz Mostara

- **Facilitating young entrepreneurship and improving capacity of support network in rural areas – YETRural**

Budžet projekta: 1 600 000.00€

Partneri: UBBSLA - Union of Bulgarian Black Sea Local Authorities, Regional Innovation Agency of Central Hungary Association of Public Utility, STYRIAN TECHNOLOGY PARK - Business Support Centre and Incubator & Regional Centre for Technology Development SLOVENIA, ACADEMIA Ltd. Cerified International High School SLOVENIA, AEI - Agency for European Integration and Economic Development, Vienna AUSTRIA, Institute of Social Innovations CZECH REPUBLIC, Technical University of Kosice SLOVAKIA, Zagorska Development Agency CROATIA, BIT Center - Business Innovation and Technology, Tuzla BOSNIA AND HERZEGOVINA, Chamber of Commerce and Industry of Serbia SERBIA, Asociatia D. G. T. ROMANIA, Institut pentru Politici si Reforme Europene

- **CSSC Lab - City Storage & Sector Coupling Lab**

Budžet projekta: 2 000 000.00€

Partneri: North-West Croatia Regional Energy Agency, ConPlusUltra GmbH, Energie Kompass GmbH, FB Forschung Burgenland, LEASP Local Energy Agency Spodnje Podravje Ptuj, SERDA Sarajevo Economic Region Development Agency, UBBSLA Union of Bulgarian Black Sea Local Authorities, ALEA Alba Local Energy Agency, JAIP, Ekoport, AgEnDa

Ispunjenost ciljeva iz prethodne godine

Cilj projektnog sektora u prethodnoj godini je bio dalje unaprijeđenje rada sektora u oblastima uspješne implementacije tekućih projekata, pisanje novih projektnih prijedloga i dalji rad na izgradnji kapaciteta zaposlenih IPC Tehnopolis i stanara biznis inkubatora u oblasti upravljanja projektima. Navedeno je ostvareno kroz realizaciju sljedećih aktivnosti i kroz ispunjavanje sljedećih indikatora postavljenih u planu iz prethodne godine (2017):

- Uspostavljanje CoWorking prostora u IPC Tehnopolis – Code Hub Nikšić;
- Organizacija 20 događaja za edukaciju i promociju startup-ova u okviru CODE projekta – Starting up in Nikšić, jesenji i prolječni ciklus obuka, Smart Trio Business Forum;
- Početak implementacije mentorship/coaching međunarodnog programa sa 50 mentora za startup-ove za razvoj startup projekata;
- Organizacija 4 treninga za ICT startupove u cilju razvoja njihovih vještina i kapaciteta u okviru CODE projekta;
- Osnaživanje ICT startup eko sistema kroz međunarodnu saradnju – povezivanje regionalnih startup-ova – učešće crnogorskih startup-ova (Daktilograf, Marleq, Kukica, Bagder, Minuta, itd) na više međunarodnih događaja poput Western Balkan Digital Summit-a, Get in the ring, PODIM, itd;

- Promocija lokalnih startup-ova na regionalnim i međunarodnim tržištima (dvije međunarodne Hackaton Tech Konferencije u Zadru, Hrvatska);
- Posjeta najboljim primjerima prakse CoWorking prostora u Srbiji;
- Redovni sastanci projektnog tima u okviru CODE projekta;
- Izrada Akcionog plana crowdfunding koncepta u Crnoj Gori;
- Izrada dokumenta sa preporukama za promjenu crowdfunding politika u Crnoj Gori;
- Izgradnja mreže aktera u oblasti crowdfundinga;
- Istraživanje među korisnicima crowdfundinga;
- Organizacija seta treninga za moguće provajdere Crowdfunding usluga za startupove (ukupno 42 učesnika iz javnog, privatnog i civilnog sektora);
- Organizacija seta treninga za startup-ove koji planiraju crowdfunding kampanje;
- Uspostavljanje transnacionalne oznake kvaliteta pružaoca crowdfunding usluga u Crnoj Gori;
- Redovni sastanci projektnog tima u okviru CrowdStream projekta;
- Konferencija Erasmus + projekta – Go Digital (Women in ICT – how to build ICT career in Montenegro) - Pružanje podrške mladim ženama iz BiH i CG u preduzetništvu, zapošljavanju i liderstvu u oblasti informacionih tehnologija;
- Uspostavljanje regionalnog preduzetničkog HUB-a mladih žena u ICT-u u Nikšiću;
- Povezivanje ICT HUB-ova mladih žena u regionu i na nivou EU;
- Organizacija seta edukativnih aktivnosti za mlade žene iz ICT sektora u cilju sticanja novih znanja i vještina – 3 radionice na temu – finansiranje ideja kroz crowdfunding, kako zaštititi svoju ideju i kako izgraditi preduzetničku karijeru u digitalnom svijetu;
- Organizacija studijskih posjeta mladih žena iz ICT sektora iz Crne Gore u Sloveniju i Bugarsku uz učešće 20 mladih djevojaka iz Crne Gore;
- Redovni sastanci projektnog tima u okviru Erasmus + projekta;
- Početak procesa uspostavljanja inovativne laboratorije u oblasti agro ishrane u IPC Tehnopolis povezane sa 2 laboratorije u Italiji i Albaniji;
- Poboljšanje saradnje između istraživanja i inovativnih startup-ova na nacionalnom i međunarodnom nivou u oblasti ICT i poljoprivrede;
- Uspostavljanje partnerske e-platforme sa bazom podataka o kompanijama iz 3 zemlje, u kojoj će 3 biznis registra (Italije, Albanije i Crne Gore) biti objedinjeni zajedno sa partnerskom organizacijom Privrednom Komorom Crne Gore;
- Izrada mape postojećih izvora podataka i baza podataka koje sadrže poslovne informacije (informacije o preduzećima);
- Analiza postojećih zakonodavnih okvira i prijedlog praktične politike za objedinjavanje registra preduzeća;
- Izgradnja kapaciteta javnih institucija i kompanija kroz podsticanje mogućnosti stvaranja vrijednosti saradnje i inoviranja na međunarodnom nivou;
- Redovne prezentacije projekata IPC Tehnopolis na internim i eksternim događajima;
- Predaja projektnog prijedloga za otvoreni poziv – IPA CBC Crna Gora – Srbija;
- Praćenje otvorenih poziva za predaju projektnih prijedloga;
- Predaja projektnih prijedloga na otvorene pozive IPA Interreg Danube, IPA Interreg CRO-BIH-MNE, IPA CBC BiH – MNE, Erasmus +, EEA Grants, US Embassy Grants Programme;

Napredak u odnosu na prethodnu godinu

U proteklih godinu dana je unaprijeđen rad sektora prije svega u dijelu razvoja novih projektnih prijedloga, a u skladu sa ciljevima rada sektora za 2018. godinu koje su sastavni dio izvještaja iz prethodne godine. Imajući u vidu činjenicu da se do kraja 2019. godine 3 tekuća projekta završavaju, bilo je značajno razviti nove projektne prijedloge koji će nastaviti sa radom u definisanim oblastima i koji će se osloniti na rezultate postignute u prethodnom periodu. U skladu sa navedenim ciljevima i potrebama, razvijeno je 25 novih relevantnih projektnih aplikacija koje su predate na različite pozive za finansiranje projekata sa međunarodnim, regionalnim i nacionalnim donatorima, ukupne vrijednosti predatih projekata u iznosu od 26.218.075,20 €. Relevantnost navedenih projekata se ogleda u činjenici da je dio ključnih institucija iz navedenih oblasti iz Crne Gore u ovim projektima formalni ili pridruženi partner.

Tokom izvještajnog perioda, Sektor za upravljanje projektima i razvoj preduzetništva je podnio 8 periodičnih narativnih i finansijskih izvještaja iz 4 projekta finansirana kroz programe Evropske unije. Svi podnijeti izvještaji su odobreni, a svi troškovi potvrđeni kao 100% opravdani, u ukupnoj vrijednosti od 160.975,13 € sertifikovanih troškova, što predstavlja više od 100% rasta u odnosu na isti period iz prethodne godine.

Dodatno, kroz navedene projekte je generisan značajan obim različitih aktivnosti podrške razvoju preduzetništva, povezivanje sa najznačajnijim akterima u ovoj oblasti na regionalnom i na nivou Evropske Unije, kao i dodatno širenje mreže partnera. Takođe, u prethodnoj godini zaposleni u Sektoru za upravljanje projektima i razvoj preduzetništva su prisustvovali na više relevantnih obuka za razvoj projektnih aplikacija, upravljanje projektnim ciklusom, vođenje finansija projekta, kao i nizu najznačajnijih konferencija i samita na regionalnom i međunarodnom nivou poput Startup Europe Summita, Western Balkan Digital Summita, a sve u cilju unaprijeđenja znanja i vještina zaposlenih u sektoru.

Izazovi u radu sektora u prethodnoj godini

U toku prethodne godine projektni sektor IPC Tehnopolis se susreo sa više izazova u procesu implementacije tekućih projektnih prijedloga i pisanja novih projektnih prijedloga. Najznačajniji izazov u dijelu implementacije tekućih projekata je bio nedostatak finansijskih kapaciteta za sprovođenje aktivnosti definisanih tekućim projektima u skladu sa dinamikom definisanom ugovorom i pripadajućim vremenskim okvirom za implementaciju aktivnosti. Naime, većina Interreg projekata podrazumijeva sopstveno finansiranje aktivnosti uz refundaciju navedenih sredstava u periodu od 6 mjeseci nakon sertifikacije istih od strane nadležnih tijela. Važno je istaći da od početka rada IPC Tehnopolis svaki od predatih izvještaja je u 100% sertifikovan što govori o namjenskom trošenju sredstava u skladu sa pravilima donatora (većinom EU) u okviru svakog od programa u kom IPC Tehnopolis sprovodi projekte. Zbog komplikovane administracije i većeg broja tijela i institucija uključenih u navedeni proces provjere, sertifikacije troškova i refundacije sredstava, u okviru određenih programa navedeni proces refundacije traje duže od očekivanog i definisanog pravilnicima. Posljedice navedenih procesa su bile odlaganje dijela aktivnosti uz davanje adekvatnih obrazloženja kao i značajno nizak nivo trošenja sredstava u odnosu na projektovani nivo trošenja sredstava u skladu sa ugovorima. Sve navedeno nije ugrozilo

implementaciju navedenih projekata i prepoznatim izazovima se upravljalo na pravi način uz prekovremeni rad i izuzetno zalaganje zaposlenih u projektnom sektoru i ostalih zaposlenih u IPC Tehnopolis. U cilju sistemskog rješavanja navedenog izazova, IPC Tehnopolis je uputio inicijativu za dobijanje podrške Vlade Crne Gore u skladu sa primjerima najbolje prakse iz regiona.

Drugi najznačajniji izazov sa implikacijama u procesu implementacije tekućih i pisanja novih projekata je nedostatak kadrovskih resursa u projektnom sektoru IPC Tehnopolis. U toku izvještajnog perioda u projektnom sektoru su prosječno radile 3 osobe, dok na kraju perioda u sektoru rade 4 osobe. Imajući u vidu broj tekućih projekata (6 projekata od kojih 5 finansiranih od strane EU) kao i značajnu potrebu za pisanjem novih projektnih prijedloga, jasna je potreba za jačanjem kadrovskih resursa u okviru sektora u skladu sa mogućnostima, kao i jačanje kapaciteta postojećeg kadra. Kao i u prethodnom izazovu, sve navedeno nije ugrozilo implementaciju navedenih projekata i prepoznatim izazovima se upravljalo na pravi način uz prekovremeni rad i izuzetno zalaganje zaposlenih u projektnom sektoru i uključivanje ostalih zaposlenih u IPC Tehnopolis u rad projektnog sektora.

9. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

Osnovni ciljevi

Osnovni cilj programskog sektora je kreiranje sadržaja koji je prilagođen djelatnostima definisanim Statutom IPC Tehnopolis, a koji je usklađen sa politikama države koje imaju za cilj kreiranje preduzetničkog i inovativnog ekosistema kao i njegovo osnaživanje kroz razne vidove finansijske i nefinansijske podrške. Dodatno, cilj je sadržajno i logistički organizovan i eksterni događaj koji donosi prihod ili koji se organizuje zarad dobrobiti zajednice.

Realizovano u periodu izvještavanja

Broj događaja bez ponavljanja: 178

Broj događaja koje je organizovao IPC Tehnopolis: 75

Broj eksternih događaja: 103

Struktura događaja: obuke, seminari, konferencije, prezentacije, radionice, B2B...

Broj klijenata: 104

Tokom 2018. godine IPC Tehnopolis je prosječno svakog mjeseca organizovao više od šest događaja u sopstvenoj produkciji i svaki događaj je organizovan u cilju ostvarivanja zacrtanih ciljeva poslovanja dok su prostorni kapaciteti koji su predviđeni za organizaciju događaja, ukupno korišćeni 885 puta. Ovaj podatak govori da određeni događaji traju od po nekoliko dana do nekoliko mjeseci a isti zahtijevaju usluge logistike koja za svaki dan događaja izvršava pripremu prostornih kapaciteta, opreme i ostalih usluga koje će se pružiti tokom održavanja događaja. Ukupan broj posjeta/učesnika-ca u 2018. je bio 13 692.

Napredak u odnosu na prethodnu godinu

U odnosu na prošlu godinu, uspjeli smo da kroz EU projekat proširimo svoje prostorne kapacitete nudeći stanarima i klijentima najbolje opremljeni coworking prostor u Crnoj Gori: Code Hub. Prostor je namijenjen stanarima biznis inkubatora, pojedincima i timovima s poslovnim idejama, startup-ovima, IT preduzećima i ekspertima, svim studentima, freelancerima, turistima i putnicima kojima je potreban prostor za rad, kao i svim osobama koje žele da ostvare poslovne kontakte, dobiju mentorsku podršku i postanu dio coworking zajednice. Prostor se nalazi na površini od oko 200 m² i obuhvata: 30 mjesta za rad u jednoj smjeni, kuhinju, sobu za društvene igre kao i sobu za opuštanje. U prvoj godini rada smo imali 26 aplikacija za korišćenje prostora a stalnih osoba koje su zaista i koristile prostor je bilo 15. Napominjemo da tek u ovom periodu slijedi upoznavanje šire javnosti sa mogućnostima ovog prostora te očekujemo korišćenje njegovog punog kapaciteta do kraja godine.

Pored proširivanja prostornih kapaciteta, samim sadržajem programa smo napravili značajan korak dalje i to organizujući događaje prilagođene ciljnim grupama Tehnopolisa a koji imaju za cilj da kreiraju startup ekosistem u Nikšiću koji ne postoji. Kroz meetup-ove (Starting-up in Nikšić), Smart trio forume, kao i kroz 15 različitih obuka smo počeli da okupljamo i konkretno podržavamo zajednicu koja će činiti nukleus razvoja IT sektora, sektora kreativne industrije i razvoja preduzetničkog duha kod mladih ljudi kako bi stvorili ambijent za startup-ove. Posebno bi istakli činjenicu da smo u decembru 2018. godine okupili značajnije aktere iz regiona koji upravo rade na kreiranju i podržavanju startup ekosistema u njihovim zemljama i to kreirajući Western Balkan Startup Forum kao platformu za dijalog korisnika podrške i onima koji je pružaju i koji stvaraju ekosistem. Iz navedenog možemo reći da polako zaokružujemo infrastrukturno i sadržajno program Tehnopolisa koji teži da bude jedan od najboljih u Crnoj Gori i okruženju.

U nastavku su posebno odvojeni najznačajniji interni događaji koji su organizovani u izvještajnom periodu:

- Western Balkan Startup Forum 2018
- Starting up in Nikšić
- Smart trio biznis forum
- B2B sa predstavnicima privrede Mađarske
- Green Culture Forum
- Dani nauke (Ministarsvo nauke i IPC Tehnopolis)
- Trening za BSO za crowdfunding
- Trening za krajnje korisnike na temu crowdfundinga
- Obuka o korišćenju EXCEL-a
- Obuka 3D modelovanja i štampe
- Obuka o WEB dizajnu
- Obuka "Upravljanje projektnim ciklusom"
- Obuka o izradi biznis planova
- Obuka o digitalnom marketingu
- Obuka "Osnove dizajna i štampe"
- Obuka "Kako pokrenuti startap"
- Obuka "Programiranje za početnike"
- Obuka "Programiranje za osnovce - kliker"

- Radionice za mlade 18-30 godina, na teme ličnih i profesionalnih vještina (Coca-Cola HBC Crna Gora d.o.o. i IPC Tehnopolis)
- Izazovi malih porodičnih biznisa
- Gaming Day
- Promocija Agrobudžeta za 2018. godinu (MPRR i IPC Tehnopolis)
- Info dan "IPA Grant shema za inovativne projektne ideje"
- Info dan - prezentacija kreditnih linija za 2018. godinu
- Info dan - Javni pozivi Ministarstva ekonomije
- Sastanci sa akterima lanca inovacija u poljoprivredi
- AGROTURIZAM-MOJA ŠANS!
- Obilježavanje svjetskog dana turizma: Promocija knjige - Ruralni turizam u Crnoj Gori

Pored internih, u nastavku je popis najznačajnijih eksternih događaja koji su organizovani kod nas:

- Radionica za izradu projektnih aplikacija – Interreg IPA program Italija-Albanija-Crna Gora 2014-2020 (Kancelarija za evropske integracije)
- Info dan povodom pokretanja 2 poziva za dodjelu bespovratnih sredstava "Podršku pružanja usluga socijalne i dječje zaštite" i "Aktivnosti osposobljavanja i obrazovanje za deficitarna zanimanja i za povećanje zapošljivosti RE populacije" (Ministarsvo rada i socijalnog staranja)
- Prezentacija prvog IPARD javnog poziva za Mjeru 3 (Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja)
- Poreski karavan (Poreska uprava i UPCG)
- Zasijedanje prve zajedničke Mješovite komisije - Potpisivanje Izvršnog programa između Crne Gore i Italije (Ministarstvo nauke i Ambasada Italije)
- Dani italijanskog filma i umjetnosti - otvaranje izložbe (Ambasada Italije)
- Fabrika ideja – radionica Nagrade za društvene promjene (Propulsion fond)

Ciljevi za narednu godinu

Opšti cilj za sljedeći izvještajni period je poboljšana usluga organizacije internih i eksternih događaja, još sadržajnije teme prilagođene ciljnim grupama kao i bolja promocija kapaciteta kojima raspolažemo a koje nudimo klijentima.

U tom smislu su planirane sljedeće aktivnosti koje će se sprovoditi u kontinuitetu:

- Istraživanje potreba za temama kod ciljnih grupa kako bi se kreirao događaj po mjeri korisnika
- Kreiranje i uvođenje interne i eksterne evaluacije događaja preko anketnih formi
- Kreiranje i vođenje on-line baze prisustva događajima – baza podataka posjetilaca sa kontaktima
- Vizuelizacija postavki sala i učionice
- Kreiranje opcije za on line zakazivanje događaja
- Kreiranje on line kalendara raspoloživosti sala za sajt
- Kreiranje on line kalendara događaja za internu upotrebu (info: logistika, opis, podaci za fakturu itd.)

- Inoviranje ponude za organizaciju: seminara, obuka, sastanaka, konferencija, press konferencija, strateških planiranja i drugih događaja.
- Definisanje novih varijanti kafe pauza, osvježenja i keteringa
- Definisanje novog cjenovnika za rentiranje sala i učionice
- Izrada 3D prikaza sala i učionice
- Proširivanje ponude smještaja
- Definisanje ponude prevoza (aerodrom, autobuska, željeznička, međugradska linija)
- Definisanje ponude izleta i obilazaka tokom većih pauza događaja
- Kreiranje baze prevodilaca za događaje: njemački, italijanski, francuski
- Izrada portfolija sa događaja u 2017. godini
- Dizajn ponude
- Print ponude
- Dizajn promo materijala: fascikla, memorandum, olovka, fleš memorija, blok
- Nabavka plastičnih stalaka za imena za događaje
- Oglašavanje ponude putem društvenih mreža, elektronskih i štampanih medija
- Kupovina i print promo materijala
- Dizajn template-a najava događaja za društvene mreže
- Dizajn template-a ključnih poruka sa događaja koje TP organizuje

10. AKTIVNOSTI NA USPOSTAVLJANJU LABORATORIJA U IPC TEHNOPOLIS

U okviru Tehnopolisa projektovani su prostori za dvije laboratorije: biohemijsku i laboratoriju za industrijski dizajn, kao i za data centar. Pripreme – tehnička specifikacija opreme i obuka, za stavljanje u funkciju ovih laboratorija i data centra planirane su kroz IPA II 2014-2020 (realizacija početkom 2019. godine), dok je njihovo opremanje planirano kroz sljedeću fazu IPA podrške. Kako bismo se približili konceptu budućih laboratorija, Ministarstvo nauke je krajem 2017. godine raspisalo javne pozive za preliminarne studije izvodljivosti za dvije laboratorije, putem kojih su dobijene početne studije koje ukazuju na moguće scenarije razvoja laboratorija i njihovog stavljanja u funkciju. Ove studije ukazuju i na potrebe za dodatnim znanjem u fazi glavnih projekata uspostavljanja laboratorija, kao i na određene probleme vezane za održivost određenih scenarija, što će se produbiti i razjasniti putem podrške očekivane kroz IPA projekte.

U skladu sa IPA II programom - Financing Agreement Concerning Country Action Programme for the year 2016 (IPA 2016/037896/Contract Improvement of Research and Innovation related infrastructures that can be used in support for SMEs development), očekuje se najkasnije do avgusta 2019. objavljivanje tendera za nabavku relevantne opreme za tri dijela infrastrukture u IPC Tehnopolis, laboratorije za industrijski dizajn, biohemijske laboratorije i data centra.

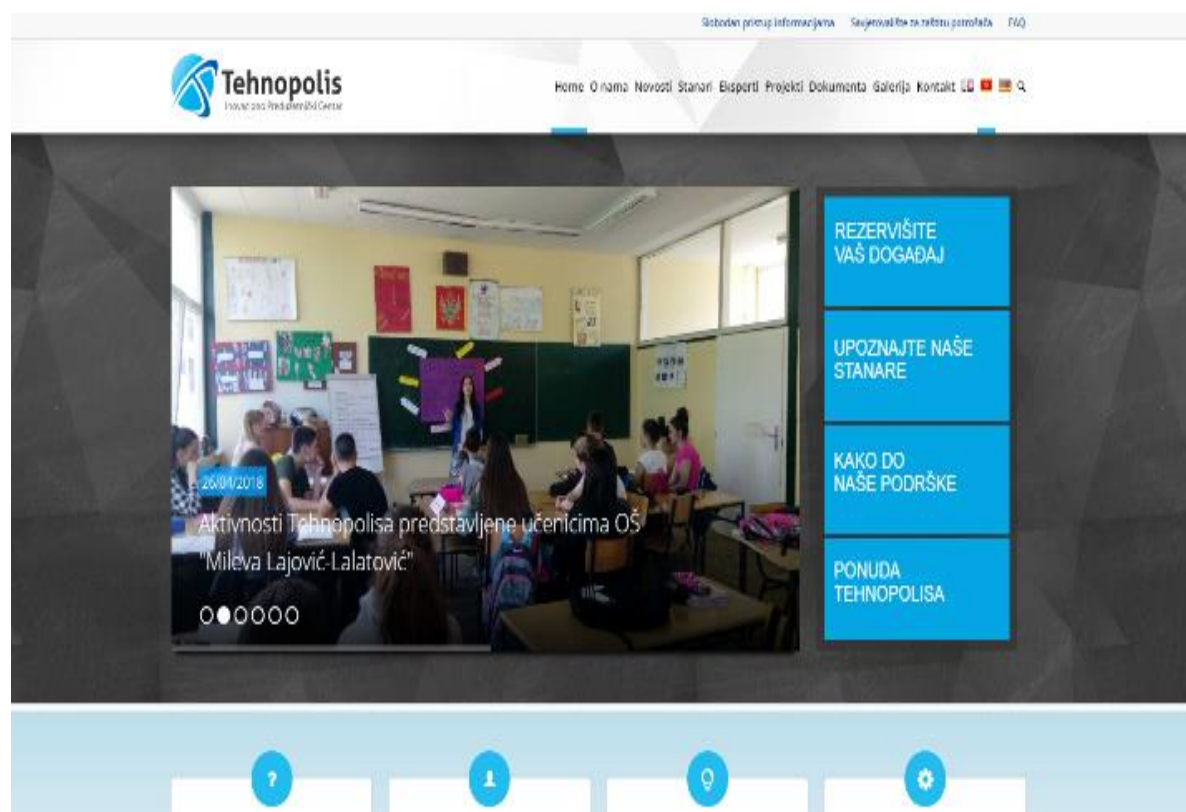
Dodatno, u cilju daljeg jačanja veze između biznisa i istraživanja, povećanja kvaliteta poljoprivrednih proizvoda i razvoja i komercijalizacije inovacija u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja, IPC Tehnopolis je kroz Drugi Projekat institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede u Crnoj Gori – MIDAS 2 dobio finansiranje nabavke relevantne opreme za dvije biohemijske laboratorije ukupne površine od 75,14m² pripremljene u skladu sa EU standardima. IPC Tehnopolis je sproveo istraživanje među krajnjim korisnicima kako bi procijenio samu potrebu za potencijalnim biohemijskim analizama iz sektora agro hrane, koje bi se vršile u našoj budućoj

biohemijskoj laboratoriji. Na osnovu rezultata istraživanja tim IPC Tehnopolis je formirao specifikaciju za laboratorijsku opremu. Prva laboratorija će biti opremljena PCR mašinama sa širokim rasponom detektivnih kompleta, poput kompleta za analizu hrane i vode, ali i za otkrivanje GMO (genetski modifikovane hrane), identifikaciju vrsta, detekciju bio-opasnosti, veterinarske bolesti i preko 450 vrsta patogena. Druga laboratorija će sadržati opremu za pedološke analize. Pored opreme koja će biti instalirana u laboratoriji, IPC Tehnopolis imati i mobilne komplete opreme za terenske analize. Očekuje se da laboratorija bude operativna do septembra 2019. godine. IPC Tehnopolis je u procesu definisanja plana rada navedenih laboratorija koji uključuje sva relevantna pitanja za održiv rad laboratorije u budućnosti (finansijski aspekt, ljudski resursi, itd).

11. MARKETING

U skladu sa marketing strategijom koja je osmislio menadžment IPC Tehnopolis tokom perioda od 01.01.2018. do 31.12.2018. sprovedene su aktivnosti marketing sektora. Aktivnosti su podrazumijevale implementaciju marketing strategije kroz koju se promovišu ciljevi i aktivnosti Tehnopolisa i njegovih stanara, ali i promociju svih aktuelnosti koje su vezane za preduzetništvo i inovacije.

U svrhu promocije IPC Tehnopolis je najviše koristio svoje kanale komunikacije - digitalne medije (web sajt www.tehnopolis.me i društvene mreže).

Novi izgled sajta – www.tehnopolis.me

Centralno mjesto informisanja je bio web sajt. Na njemu su objavljivane sve relevantne informacije koje bi bile korisne zainteresovanim licima, a u cilju podsticanja saradnje i proširivanja znanja i iskustava sajt je preveden na tri jezika – crnogorski, engleski i njemački. Sajt je takođe konstantno unapređivan radi boljeg korisničkog iskustva i redovno ažuriran kako bi sve informacije bile dostupne na vrijeme. Pojedine informacije su prevodile i na druga dva jezika zbog brojnih partnerstava prije svega, a zatim i zbog potencijalne saradnje i razumijevanja poslovanja IPC Tehnopolis.

Osim sajta, Tehnopolis ima otvorene naloge na svim društvenim mrežama koje su najpopularnije na našem području. Mladi ljudi uglavnom koriste društvene mreže za informisanje, pa smo se u navedenom periodu trudili da sve informacije plasiramo kako na sajtu tako i na društvenim mrežama radi bolje informisanosti, ali i feedback-a. Sadržaji se prilagođavaju ciljnoj grupi pa je u skladu sa tim detaljno analizirano na koji način treba pristupiti i plasirati sadržaj. Sadržaji se takođe plasiraju na zanimljiv način u skladu sa trendovima koji se mijenjaju gotovo na svakodnevnom nivou. Prilikom objavljivanja na svim društvenim mrežama, koristi se obavezan hashtag i to #tehnopolis i #ipctehnopolis radi bolje prepoznatljivosti Tehnopolisa kao brenda.

Facebook – Na ovoj društvenoj mreži se primjećuje sve veće interesovanje javnosti za IPC Tehnopolis. Ukupan broj svidanja (lajkova) u ovom periodu porastao je sa 2 363 na 3 988, dok je reach varirao u zavisnosti od objava, a najveći zabilježen je 3 446. Velika podrška aktivnostima koje sprovodimo (u vidu lajkovanja) je primijećena i ima stalnu tendenciju rasta, ali i veliki broj komentara podrške aktivnostima koje sprovodimo. Takođe, IPC Tehnopolis je komunicirao i putem poruka koje su zainteresovani slali – upiti raznim povodima, gdje bilježimo veliku responzivnost kao i zadovoljstvo korisnika povodom pružanja potpunih informacija i brzog dobijanja odgovora.

Instagram – Kako je Instagram društvena mreža koja je predviđena za dijeljene fotografije, sve fotografije koje su se postavljale na sajtu ili Facebook profilu su dijeljene uz opis koji sadrži osnovne informacije. Uz to je uglavnom dodavana preporuka da se za više informacija posjeti sajt, jer na ovoj mreži nije moguće postavljanje hiperlinka-a. Osim postova i ovdje pratimo trendove, pa smo više puta postavljali Instagram story koji bi pomogao većoj vidljivosti objava i postavljanju dodatnih fotografija sa događaja.

Twitter – Twitter nalog IPC Tehnopolis je otvoren u decembru 2018. godine sa ciljem informisanja i preko ove društvene mreže. Kako je ovo nova društvena mreža koju koristimo, zabilježeno je da je u decembru bilo 66 novih pratilaca i broj impresija je bio 9 213. Mrežu smo u ovom periodu koristili najviše za praćenje WBSF konferencije. Rad na unapređenju i ažuriranju informacija na ovoj mreži je konstantan.

LinkedIn – Budući da je LinkedIn poslovna mreža koja u Crnoj Gori do skoro nije bila u upotrebi u velikoj mjeri, a kako se u posljednje vrijeme povećava broj korisnika, radi bolje vidljivosti poslovanja Tehnopolisa imamo profil i na ovoj mreži od oktobra 2018. godine. Osnovne informacije se nalaze na ovoj stranici, što je veoma važno zbog partnerstava, jer slične organizacije uglavnom imaju profile na ovoj mreži.

YouTube – Na YouTube kanalu postavljamo sve video zapise u cilju bolje promocije sadržaja koji IPC Tehnopolis nudi. Tokom 2018. godine postavili smo nekoliko video zapisa učesnika obuke “Uključujući kliker i programiraj”, a kako ćemo i u narednom periodu imati još video zapisa koji bi se

mogli objaviti na ovoj društvenoj mreži, koji će pritom pratiti aktivnosti Tehnopolisa, koristićemo ovu mrežu u većoj mjeri.

Publikacije – IPC Tehnopolis je u navedenom periodu objavljivao Newsletter kvartalno na sajtu www.tehnopolis.me. U njemu su se mogle pronaći sve informacije o događajima koji su u tom periodu organizovali.

Zastupljenost u drugim medijima

Marketing sektor je u konstantnoj komunikaciji sa predstavnicima medija kako na lokalnom, tako i na nacionalnom nivou. Sa ciljem blagovremenog upoznavanja javnosti sa događajima, aktuelnostima, ponudama i drugim aktivnostima koje IPC Tehnopolis sprovodi, mediji su o svemu obavještavani i redovno pozivani na događaje i druge event-e koje smo organizovali. IPC Tehnopolis konstantno širi svoju mrežu komunikacije sa medijima, te se informacije objavljuju kako na portalima, tako i na televiziji, radiju i u štampanim medijima.

Predstavnici Tehnopolisa su takođe gostovali u raznim emisijama na televizijama, snimani su i prilozi iz Tehnopolisa (npr. prilog TV Vijesti o jesenjem ciklusu obuka i td.).

12. SAVJETOVALIŠTE ZA ZAŠTITU POTROŠAČA

Na osnovu Memoranduma o saradnji zaključenog između IPC Tehnopolis i Ministarstva ekonomije Crne Gore 9. novembra 2017. godine je osnovano Savjetovalište za zaštitu potrošača. Na navedenom referatu konsultacije i pravnu pomoć prilikom izrade prigovora i zahtjeva obavlja savjetnik za opšte i pravne poslove IPC Tehnopolis, dok u saradnji sa menadžerom marketinga učestvuje u kreiranju članaka i drugih informativnih akata na internet i fejsbuk stranici. U izvještajnom periodu neposredno je obavljeno preko 150 konsultacija od kojih je u oko 40 njih pružena besplatna pravna pomoć u pisanju prigovora i drugih akata u cilju zaštite prava. Telefonskim putem se svakodnevno obavljaju konsultacije, u prosjeku 2 do 3 dnevno. Putem elektronske pošte obavljeno je oko 20 konsultacija u naznačenom periodu. Postojeća zakonska rješenja ne pružaju previše mogućnosti za veći obim zaštite. Predstojećim izmjenama i dopunama navedenog zakona će se uspostaviti snažniji okvir zaštite te se samim tim i ovaj servis Tehnopolisa može osnažiti.

13. POVEZIVANJE SA INSTITUCIJAMA OD ZNAČAJA ZA POSLOVANJE DRUŠTVA

U 2018. godini nastavljena je uspješna saradnja sa Ministarstvom nauke, Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvom vanjskih poslova, Ministarstvom ekonomije Kancelarijom za evropske integracije, Investiciono razvojnim fondom, Opštinom Nikšić, Privrednom komorom Crne Gore, Univerzitetom Crne Gore, Karijernim centrom UCG, Institutom Konfucije na UCG, Filozofskim fakultetom UCG, UNDP, Unijom poslodavaca Crne Gore.

Prilikom druge posjete Princa Nikole Petrovića Tehnopolisu 23.05.2018. potpisan je Memorandum o saradnji između IPC Tehnopolis i Fondacije Petrović Njegoš, a shodno tom

memorandumu konkretan rezultat je prezentacija novih tehnologija u službi ekološke tranzicije, na kojoj je učešće uzeo i ministar Radulović.

U izvještajnom periodu, nakon posjete dekana Fakulteta za menadžment, dogovoreni su aspekti zajedničke saradnje, a potpisan je i zvanično Sporazum o saradnji ove dvije institucije.

Tehnopolis je u izvještajnom periodu nastavio saradnju i sa Institutom Konfucije na Univerzitetu Crne Gore, sa kojim je procijenio da postoji veliki potencijal za saradnju i udruživanje.

14. POVEZIVANJE SA PARTNERIMA IZ INOSTRANSTVA

Pored brojnih partnerstava na projektnim aktivnostima Tehnopolis je u prethodnom periodu imao niz značajnih susreta koji u bliskoj budućnosti mogu kao rezultat imati pozitivne reperkusije na poslovanje Tehnopolisa, odnosno nove modalitete saradnje. Neke od najznačajnijih posjeta i uvezivanja izdvajamo u nastavku:

- Posjeta delegacije Austrije
- Posjeta delegacije Indonezije
- Posjeta kineske delegacije
- Posjeta prvog sekretara japanske Ambasade u Beogradu
- Posjeta delegacije Instituta Yunus Emre iz Turske
- Posjeta delegacije predstavnika Japanske agencije za međunarodnu saradnju
- Posjeta predstavnika privrede i privrednih komora Mađarske i B2B sastanci

Na VI Samitu šefova vlada NR Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope u Budimpešti izvršni direktor Tehnopolisa potpisao je Memorandum o razumijevanju sa kineskom kompanijom China Baoding Rui Fu De Investment, sa ciljem realizacije projekta saradnje i prerade kineskog ljekovitog bilja u Crnoj Gori i saradnje na ostalim povezanim projektima između ove kompanije i IPC Tehnopolis. Do konkretne saradnje došlo je u toku 2018. godine, kada je uz podršku IPC Tehnopolis osnovana i firma Ploutus Agriculture d.o.o. koja će ovaj projekat u narednom periodu sprovoditi u Crnoj Gori. Tehnopolis je u ovom konkretnom slučaju od strane Vlade Crne Gore određen kao ključna tačka odn. koordinator procesa realizacije ovog značajnog projekta.

Memorandum o saradnji između Inovaciono preduzetničkog centra Tehnopolis i Changsha High-Tech zone za industrijski razvoj potpisan je u okviru zvanične posjete delegacije predstavnika NR Kine Tehnopolisu. Tokom posjete utvrđeni su modaliteti buduće saradnje u više pravaca, a predstavnici industrijske zone iz Kine pozvali su predstavnike Tehnopolisa da posjete zonu i upoznaju se sa sistemom funkcionisanja iste. Izraženo je zadovoljstvo zbog boravka u Nikšiću i mogućnosti da se kroz zajedničke buduće projekte pospiješi tradicionalno dobra saradnja Crne Gore i Kine. Za predstavnike delegacije upriličena je i posjeta gradilištu bivšeg Doma Revolucije, gdje su mogli da se upoznaju sa dinamikom rekonstrukcije samog objekta i razgovaraju o mogućnostima za investiranje.

U izvještajnom periodu potpisan je ugovor sa Kliker IT Centrom za kreativno razmišljanje iz Beograda o ekskluzivnom partnerstvu između ove dvije organizacije, čime Tehnopolis postaje ekskluzivan partner za teritoriju Crne Gore koji od oktobra 2018. nudi inovativan i interaktivan način učenja osnova kompjuterskog programiranja i robotike djeci uzrasta od 5 do 18 godina, po metodama nastalim na najprestižnijem Američkom tehnološkom institutu. U jesenjem ciklusu obuka uspješno su organizovane dvije obuke Scratch i App inventor, 9 mališana je uspješno završilo kurseve, a krajem decembra im je upriličena i svečana dodjela diploma.

15. USAVRŠAVANJE I EDUKACIJA ZAPOSLENIH

S obzirom da je jedna od ključnih funkcija Tehnopolisa permanentna edukacija i razvoj vještina, posvećena je velika pažnja usavršavanju zaposlenih kroz učešće na različitim predavanjima, okruglim stolovima i stručnim konferencijama u Crnoj Gori i regionu. Izdajamo neke od najznačajnijih obuka, internšipa ili konferencija na kojima su učestvovali zaposleni Tehnopolisa:

- **Spark.me**
- **Radionica o SEO optimizaciji i upravljanju društvenim mrežama**
- **Upravljanje projektnim ciklusom**
- **Radionica EU4TECH “Developing a Company IP Strategy”**
- **Podim konferencija**
- **Druga WB6 Startup Akademija Tirana**
- **Startup akademija u Tehnopolisu**
- **Razvoj i implementacija Nacionalne strategije intelektualne svojine**
- **Startup Europe Summit Sofija, Bugarska**
- **Konferencija “Reinventing the world – The power of Industry 4.0”, Beograd**
- **Konferencija “B2B SEE MEET Slovenia”, Maribor**
- **Seminaru Balkan Bits and Bytes, Berlin**
- **Startup Akademija, Beograd trening za menadžere habova**
- **Rural Policy Forum**
- **Capacity building sastanak za menadžere habova, Beč**
- **“Uspostavljanje i promocija mentoring usluga za mala i srednja preduzeća u zemljama Zapadnog Balkana – Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori”**
- **“S3.me – Pametna specijalizacija: inovacije, preduzetništvo i konkurentnost”**
- **STEMcon konferencija, Podgorica**
- **Hakaton, Mostar**
- **Obuka za Horizont 2020**

Pored navedenih konferencija, radionica, obuka zaposleni IPC Tehnopolis su imali priliku da učestvuju na brojnim prezentacijama, panel diskusijama, okruglim stolovima sa različitim temama, interno i eksterno organizovanim u IPC Tehnopolis, čineći tako da permanentno budemo u toku sa svim aktuelnim dešavanjima važnim za našu oblast djelovanja.

16. OBILJEŽAVANJE KRAJA POSLOVNE 2018. GODINE

Kao kruna veoma dinamične i intenzivne godine organizovan je i događaj Western Balkan's Startup Forum, koji je održan u decembru 2018. godine. Tehnopolis je u ovim danima bio domaćin najznačajnijim akterima iz osam zemalja EU i regiona u oblasti startup preduzetništva: međunarodnim kreatorima i implementatorima politika, kao i vodećim predstavnicima naučno-tehnoloških parkova, startup-ova i malih i srednjih preduzeća. Cilj ove konferencije je bio da se okupe svi ključni akteri startup ekosistema kako bi analizirali stanje i definisali preporuke, sa posebnim fokusom na alternativno finansiranje njihovih ideja koristeći se primjerima crowdfundinga, ali i napravili dodatnu sinergiju između predstavnika startup zajednice i državnih institucija, BSO-a i privatnog sektora, kako bi startup-ovi dobili najbolje moguće uslove za razvijanje svojih ideja.

Na taj način kraj poslovne godine je obilježen je u društvu regionalnih partnera, kao završni segment konferencije Western Balkans Startup Forum. Nagrada "INVENTA" koja je ustanovljena godinu unazad, dodijeljena je na svečanom koktelu u sljedećim kategorijama:

- INVENTA za izuzetan doprinos u razvoju Tehnopolisa, nagrada je uručena **Ministarstvu vanjskih poslova;**
- INVENTA za izuzetan doprinos razvoju Tehnopolisa dobilo je **Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja;**
- INVENTA za značajan doprinos u razvoju poslovne ideje dobio je **Chodex studio;**
- INVENTA za radnika godine dobila je higijeničarka **Svetlana Zvicer** dok je menadžer za upravljanje projektima i razvoj preduzetništva **Aleksandar Janićić** dobio priznanje za menadžera godine;
- INVENTA za medijskog partnera godine **Portal Onogošt;**
- INVENTA za partnera godine **Zadra Nova.**

17. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Analizirajući potrebe ne samo stanara već i početnika u biznisu, opšti je utisak da je jedna od barijera koja im se često nalazi na putu jeste izrada biznis plana za dostupne fondove i loša informisanost o potencijalnim donatorima i kreditorima. U tom smislu IPC Tehnopolis je u oktobru 2017. godine u saradnji sa Opštinom Nikšić oformio tim koji pruža besplatnu savjetodavnu podršku, kao i besplatne obuke za izradu biznis planova. Ta podrška je nastavljena i u izvještajnom periodu, tako je besplatnu obuku za izradu biznis planova pohađalo je preko 40 učesnika dok je u istom periodu besplatnu savjetodavnu pomoć dobilo 50 zainteresovanih lica.

Na drugoj strani izrada biznis plana po unaprijed utvrđenom cjenovniku je još jedna od mogućnosti koju pruža IPC Tehnopolis. Do sada smo uspješno odgovorili zahtjevima, te su izrađeni biznis planovi ujedno i odobrena od strane finansijskih institucija.

Interni finansijski poslovi podrazumijevaju redovne aktivnosti na praćenju, analizi i planiranju finansija, komunikaciju sa resornim Ministarstvom, komunikaciju sa finansijskim institucijama,

fakturisanje usluga, praćenje potraživanja i praćenje rokova u izmirivanju obaveza, izvještavanje i planiranje.

IPC Tehnopolis je obveznik Zakona o javnim nabavkama, te finansijski sektor odnosno službenik za javne nabavke vodi računa o pažljivoj primjeni navedenog Zakona - procedurama nabavke, pravovremenom izvještavanju Upravi za javne nabavke, Agenciji za sprečavanje korupcije, donošenju Plana javnih nabavki. U za to Zakonom predviđenom roku i ove godine IPC Tehnopolis objavio Plan javnih nabavki odn. Upravi za javne nabavke dostavio izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki.

Finansijski iskazi bilans stanja i bilans uspjeha su takođe u zakonskom roku predati Poreskoj upravi, a nalaze se u prilogu ovog izvještaja.

Još jedan od zadataka koji finansijski sektor obavlja interno jeste i finansijsko praćenje i izvještavanje za potrebe projekata. U izvještajnom periodu u saradnji sa projektnim sektorom pripremljeno je i od strane Ministarstva finansija odobreno osam partnerskih izvještaja.

Po preporukama Državne revizorske institucije u Zakonu o budžetu Crne Gore za 2017. d.o.o. IPC Tehnopolis je ukinut kao poseban program u okviru budžeta Ministarstva nauke, iz razloga što je Tehnopolis privredno društvo i kao takvo ne može biti poseban program u okviru ovog Zakona. S tim u vezi iz budžeta Ministarstva nauke sa stavke Ostali transferi institucijama za 2018. godinu transferisan je iznos **90,000.00€**.

Struktura prihoda - uporedni prikaz 2018. / 2017. godina

PRIHODI	2017	% učešća u ukupnim prihodima	2018	% učešća u ukupnim prihodima
Prihodi-odobreni iz budžeta Ministarstva nauke	65,000.00	27.13	90,000.00	25.37
Poslovni prihodi i prihodi od zakupnina	54,021.03	22.55	71,528.91	20.17
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga i prihod od zakupnina	40,632.90		60,070.27	
Kafeterija	13,388.13		11,458.64	
Prihodi od projekata	82,171.23	34.30	171,385.47	48.32
Sredstva od igara na sreću	10,000.00		0.00	
Promocija nauke	3,000.00		1,200.00	
CODE/FILA/BRE/ CROWD STREAM/ERASMUS	17,671.23		157,685.47	
Sufinansiranje EU projekata MN i MPRR	51,500.00		12,500.00	
Ostali prihodi i donacije	38,390.24	16.02	21,781.39	6.14
UKUPNO	239,582.50	100.00	354,695.77	100.00

Struktura rashoda – uporedni prikaz 2018. / 2017. godina

RASHODI	2017	2018	% učešća u ukupnim troškovima	Iznos troškova -EU projekti
Nabavna vrijednost prodane robe	8,191.56	7,626.79	2.15	
Troškovi usluga	2,694.70	29,148.41	8.22	23,889.44
Troškovi kancelarijskog i administrativnog materijala	3,169.77	2,792.19	0.79	2,680.70
Troškovi sredstava za održavanje higijene	1,017.00	1,238.51	0.35	
Sitan inventar	376.01	2,134.76	0.60	
Troškovi električne energije	9,889.11	11,718.73	3.31	6,718.00
Troškovi osiguranja i registracije vozila	861.33	840.17	0.24	
Neto zarade zaposlenih i naknade po osnovu ugovora o djelu	105,688.15	137,079.22	38.68	55,639.70
Neto naknade Odbor direktora	11,772.44	14,843.36	4.19	
Troškovi poreza i doprinosa	34,238.67	61,360.90	17.31	34,254.46
Troškovi prireza	716.20	2,124.92	0.60	43.87
Troškovi službenih putovanja	14,147.80	30,192.51	8.52	18,315.22
Troškovi komunikacionih usluga	4,033.41	7,906.90	2.23	3,282.00
Troškovi goriva	1,940.16	4,263.05	1.20	
Troškovi kotizacija	1,211.07	849.93	0.24	
Troškovi marketinga, reklame, promocije	3,906.47	12,972.41	3.66	
Troškovi komunalnih usluga i vodosnabdijevanja	2,172.15	2,265.70	0.64	
Troškovi drugih proizvodnih usluga	700.00		0.00	
Donacije	420.00	180.00	0.05	
Trošak amortizacije	9,638.62	13,076.60	3.69	
Troškovi neproizvodnih usluga	9,207.93	6,001.97	1.69	
Sitni troškovi	1,982.09	992.65	0.28	
Troškovi reprezentacije	1,676.19	1,683.88	0.48	
Troškovi bankarskih provizija	720.26	1,243.13	0.35	
Troškovi kartica	1,542.00		0.00	
Troškovi kamata		1,528.99	0.43	
Ostali troškovi - takse, lokalni putevi		348.00	0.10	
UKUPNO	231,913.09	354,413.68	100.00	144,823.39

Ukupni rashodi u 2018. iznosili su 354,413.68€, dok se 40.86% odnosno 144,823.39€ odnosi na projekte, odnosno pokriveno je iz projekata. U 2018. godini projektnim sredstvima obezbijedeno je 84,538.03€ za bruto zarade zaposlenih.

Kako IPC Tehnopolis nije budžetska jedinica, uplatom odobrenog budžeta od Ministarstva nauke u tranšama, pokrivan je dio zarada i režijskih troškova, dok su prihodima od sopstvene djelatnosti finansirane aktivnosti IPC Tehnopolis.

Pri uporednoj analizi prihoda i rashoda u 2018. i 2017. godini, neophodno je imati u vidu sljedeće činjenice:

U 2017. godini IPC Tehnopolis sprovodio 3 međunarodna projekta finansirana od strane EU, dok je u 2018. godini započela i implementacija još 2 projekta, dakle ukupno 5.

Vrijedonosno i procentualno najznačajniji trošak u strukturi troškova jesu troškovi bruto zarada, naknada po osnovu Ugovora o djelu i naknada odbora direktora kojima pripada 60.78% ukupnih troškova.

Na kraju 2017. broj zaposlenih lica je bio 8. Sa druge strane prosječan broj zaposlenih u 2018. godini bio je 13, dok je na kraju godine bilo ukupno 17 zaposlenih lica. Prosječna neto zarada u 2018. godini iznosila je 497.22€.

U 2018. godini 40% ukupnih troškova odnosi se, odnosno finansirano je posredstvom EU projekata koje IPC Tehnopolis sprovodi. Najveći izazov u funkcionisanju zapravo jeste prevazilaženje problema predfinansiranja projektnih aktivnosti odnosno jaza između vremena realizacije projektnih aktivnosti odn. vremena refundacije nastalih troškova, koje nerijetko iznosi i preko sedam mjeseci.

U tom smislu u toku 2018. godine smo se u više navrata obraćali nadležnim institucijama za kreiranje revolving fonda, odnosno sistemskog rješenja problema predfinansiranja kako bespovratna podrška EU u iznosu od 85% budžeta ne bi ostala neiskorišćena. Do pozitivnih rješenja ove inicijative u toku 2018. godine nije došlo. Kako je IPC Tehnopolis u izvještajnom periodu aplicirao sa 25 projektnih aplikacija, realna su očekivanja, obzirom na kvalitet projektnih aplikacija i respektabilnost partnera da će određene aplikacije biti i finansirane. U tom smislu inicijative za osnivanjem ovakvog fonda i dalje su aktuelne.

U prethodnoj godini djelimično rješenje uz kašnjenje isplate septembarske zarade od mjesec dana, pružio je overdraft kredit od 30,000.00€, kod Crnogorske komercijalne banke uz 5% kamatne stope na godišnjem nivou, kao i pozajmica Ministarstva nauke u iznosu od 12,500.00€ i sufinansiranje projekta FILA od strane Ministarstva poljoprivrede u iznosu od 12,500.00€. (Rješenje je djelimično jer veliki broj aktivnosti nije realizovan usled nedostatka finansijskih sredstava i samim tim opteretice dodatno naredni period)

Na dan 31.12.2018. ukupne kratkoročne obaveze IPC Tehnopolis (uključujući overdraft kredit i pozajmicu Ministarstva nauke) iznosile su 78,832.27€ dok su ukupna potraživanja (uključujući potraživanja od kupaca i potraživanja po osnovu certifikovanih projektnih izvještaja) iznosila 93,613.96€.

Izvještaj o ključnim indikatorima rada IPC Tehnopolis za 2018. godinu

U 2018. godini u biznis inkubatoru je obavljeno blizu 150 konsultacija sa trenutnim stanarima, aplikantima, kao i zainteresovanim licima. Tehnopolis na kraju poslovne 2018. godine ima 28 stanara, koji kroz predinkubaciju, inkubaciju, virtuelnu inkubaciju ili putem zakupa, dobijaju različite stepene podrške za razvoj svoje poslovne ideje i to:

1. Predinkubacija - 1 stanar
2. Inkubacija - 6 stanara
3. Virtuelna inkubacija - 18 stanara
4. Komercijalni uslovi - 3 stanara

Kada je o strukturi stanara riječ, informacionim tehnologijama i video produkcijom se bavi blizu 30% stanara, iz oblasti kreativne industrije imamo takođe 30% stanara, iz oblasti agro sektora 14%, edukacijom se bavi 14% stanara, dok se preostali bave održivim izvorima energije i HR-om.

INDIKATOR	2017	2018
Broj stanara	20	28
Predinkubacija	3	1
Inkubacija	7	6
Virtuelna inkubacija	8	18
Komercijalni uslovi	2	3
% zauzetosti poslovnih prostora	100%	80%
% opstanka stanara na kraju godine	100%	96%
Preduzetnik	9	8
Privredno društvo	9	16
NVO	2	4
% high tech djelat.	20%	30%
Startapovi	1	4
Broj zaposlenih kod stanara na početku i na kraju godine, po kategorijama stanara ¹	46	60

¹ Broj angažovanih

% povećanja prihoda kod stanara u odnosu na prošlu godinu	30%	25%
Br. konsalting usluga za stanare koje može da obezbijedi IPCT interno	5	5
Br. održanih konsultacija s internim kapacitetima (1 na 1 ili mini-radionica)	150	180
Br. konsalting usluga za stanare koje IPCT obezbjeđuje od spoljnih konsultanata	5	5
Br. održanih konsultacija s eksternim kapacitetima (1 na 1 ili mini-radionica)	10	30
Pokriće tekućih troškova iz državnog budžeta ²	27%	25%
Pokriće tekućih troškova iz sopstvenih usluga	27%	20%
Pokriće tekućih troškova iz projekata	13%	48%
Ostalo	33%	7%
Broj business-to-business povezivanja (ostvarenih ugovora posredstvom Tehnopolisa)	10/0	28 /4
Broj business-to-research povezivanja (ostvarenih ugovora posredstvom Tehnopolisa)	3	10 /2
Broj održanih treninga za klijente	8	14
Br. klijenata u bazi - koji koriste trening usluge	80	100
Zadovoljstvo korisnika	95%	95%
Broj generisanih radnih mjesta kroz angažovanje Tehnopolisa u okviru klastera ³	15	25
Broj aktivnih članova Privrednog kluba	9	25
Ostvaren prihod od članarine u Privrednom klubu	4602€	4371€
Broj realizovanih biznis događaja s različitim akterima	80	139

³ Broj angažovanih lica

U odnosu na prethodni izvještajni period tj. 2017. godinu evidentno je unaprijeđenje rada svih segmenata Tehnopolisa a samim tim i Tehnopolisa u cjelosti. Poboljšan je kvalitet sistema podrške stanarima biznis inkubatora, kvalitet i kvantitet u organizaciji događaja kreiranih prema potrebama korisnika, razvijeno 25 novih relevantnih projektnih aplikacija, proširena mreža pouzdanih regionalnih partnera i značajno unaprijeđeno znanje i vještine odnosno kapaciteti zaposlenih. Izuzetno je značajan i doprinos koji je IPC Tehnopolis u navedenom periodu ostvario u promociji preduzetničke i inovacione kulture u gradu i državi, kao i u kreiranju povoljnijeg poslovnog i preduzetničkog ambijenta.

Ovaj izvještaj utemeljen je na podacima i činjenicama o poslovanju Tehnopolisa evidentiranim i dokumentovanim u poslovnim knjigama društva, u fizičkoj odnosno elektronskoj arhivi.

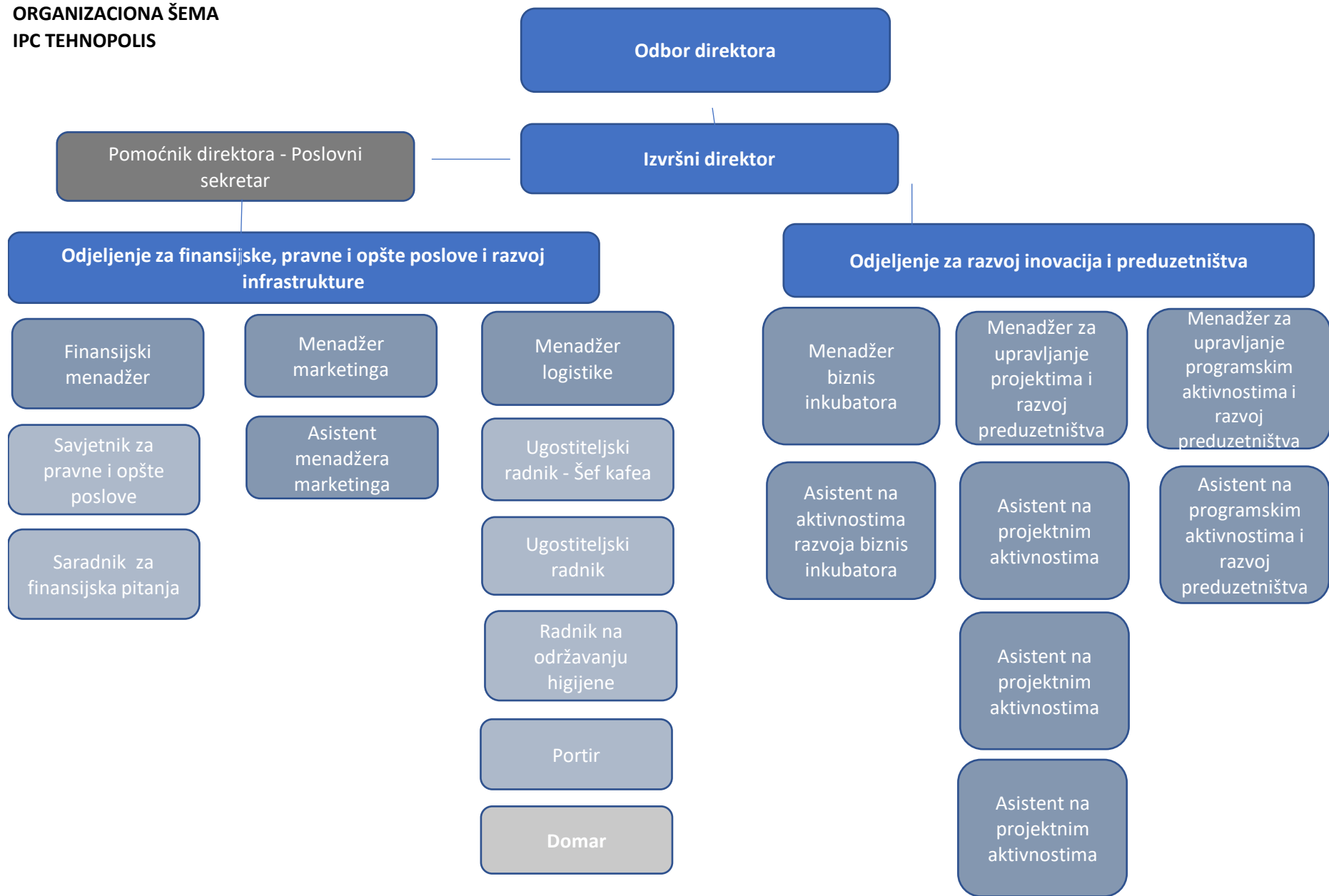
Izvršni direktor

Predsjednik Odbora direktora

Ratko Bataković

Velibor Bošković

**ORGANIZACIONA ŠEMA
IPC TEHNOPOLIS**

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

na dan _____ godine

BROJ ISKAZA: 97496/2018

Popunjava lice	
Matični broj: 03009645	Šifra djelatnosti: 7022
Popunjava: Milan Rovcanin	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU INOVACIONO PREDUZETNIČKI
CENTAR "TEHNOPOLIS" - NIKŠIĆ
Sjedište: RADOJA DAKIĆA B.B. , NIKŠIĆ, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A K T I V A				
00(dio)	A. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	001			
	B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002		115884	92537
012	I. GOODWILL	003			
01 bez 012	II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004			
	III. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005		115884	92537
020, 022, 023, 026, 027(dio), 028(dio), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		115884	92537
024, 027(dio), 028 (dio)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(dio), 028(dio)	3. Biološka sredstva	008			
	IV. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009			
030, 031(dio), 032 (dio), 039(dio)	1. Učešća u kapitalu	010			
031(dio), 032(dio)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011			
032(deo),033 do 038, 039(dio)	3. Ostali dugorocni finansijski plasmani	012			
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013			
04	D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014			
	E. OBRTNA SREDSTVA	015		94977	50595
10 do 13,15	I. ZALIHE	016		1135	266
	II. KRATKOROCNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017		93842	50329
20, 21, 22 osim 223	1. Potraživanja	018		93614	8016

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
223	2. Potraživanja za više placeni porez na dobitak	019			
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	020			
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021		228	42313
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022			
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023		210861	143132
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102 do 109)	101		38090	38911
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		30000	30000
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104			
330, 331 i 333	IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	105			
332 i 334	V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	106			
34	VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107		24565	24565
35	VII. GUBITAK	108		-16475	-15654
237	VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	109			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I DUGOROCNE OBAVEZE (111+112)	110		13680	7708
40(dio)	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	111			
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (113+114)	112		13680	7708
414, 415	1. Dugorocni krediti	113		13680	7708
41 bez 414, 415	2. Ostale dugorocne obaveze	114			
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115			
	D. KRATKOROCNA REZERVISANJA I KRATKOROCNE OBAVEZE (117+124)	116		159091	96513
	I. KRATKOROCNE OBAVEZE (118 do 123)	117		159091	96513
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	118		42017	
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	119			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	120		18425	4996
45, 46 i 49 osim 498	4. Ostale kratkorocne obaveze i PVR	121		97537	91108
47, 48 osim 481	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122		9	-238

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123		1103	647
40(dio)	II. KRATKOROCNA REZERVISANJA	124			
	E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125		210861	143132

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Odgovorno lice

Dana 31.12.2018

Milan Rovcanin

M.P.

Ratko Batakovic

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01.2018 do 31.12.2018 godine

BROJ ISKAZA: 97496/2018

Popunjava lice	
Matični broj: 03009645	Šifra djelatnosti: 7022
Popunjava: Milan Rovcanin	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU INOVACIONO PREDUZETNIČKI CENTAR "TEHNOPOLIS" - NIKŠIĆ
Sjedište: RADOJA DAKIĆA B.B. , NIKŠIĆ, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	I. POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201		353612	239583
60, 61	1. Prihodi od prodaje	202		28243	54021
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrijednosti zaliha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrijednosti zaliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		325369	185562
	II. POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207		352885	231863
50	1. Nabavna vrijednost prodane robe	208		7627	8192
51	2. Troškovi materijala	209		30406	16991
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		245521	166563
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		13077	9639
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		56254	30478
	A. POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213		727	7720
66	I. FINANSIJSKI PRIHODI	214		1	
56	II. FINANSIJSKI RASHODI	215		1529	
	B. FINANSIJSKI REZULTAT (214 - 215)	216		-1528	
67, 68, 691 i 692	I. OSTALI PRIHODI	217		1084	
57, 58, 591 i 592	II. OSTALI RASHODI	218			
	C. REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219		1084	
	D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220		283	7720
690 - 590	E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221			
	F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222		283	7720

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	G. DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223			
	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	224			
	2. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja	225			
	3. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu ucešća u kapitalu pridruženih društava	226			
	4. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	227			
	5. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228			
	H. PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229		1103	632
721	1. Tekuci porez na dobit	230		1103	632
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231			
	I. NETO REZULTAT (222+223-229)	232		-820	7088
	J. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234			

Obrazac usklađen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Odgovorno lice

Dana 31.12.2018

Milan Rovcanin

M.P.

Ratko Batakovic